

12:11

BILAGSSEKTION TIL
INDSATSER FOR
TOSPROGEDE ELEVER

KORTLÆGNING OG ANALYSE

DINES ANDERSEN
VIBEKE JAKOBSEN
VIBEKE MYRUP JENSEN
SARAH SANDER NIELSEN
KRISTINE CECILIE ZACHO PEDERSEN
DORTE STAGE PETERSEN
KATJA MUNCH THORSEN

KØBENHAVN 2012
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

BILAGSSEKTION TIL
INDSATSER FOR TOSPROGEDE ELEVER. KORTLÆGNING OG ANALYSE
Afdelingsleder: Anne-Dorthe Hestbæk
Afdelingen for børn og familie

Undersøgelsens følgegruppe:
Simon Calmar Andersen, Aarhus Universitet
Tina Fehrmann, Ministeriet for børn og undervisning
Camilla Ottsen, Brønshøj Skole, København
Anja Ougaard, Ministeriet for børn og undervisning
Beatrice Schindler Rangvid, AKF
Rune Hejlskov Schjerbeck, Ministeriet for børn og undervisning
Anna Vadgaard, H.C. Andersen Skolen, Odense

ISSN: 1396-1810
e-ISBN: 978-87-7119-094-6

Layout: Hedda Bank
Forsidefoto: Navn

© 2012 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.
Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's
publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

BILAG		5
Bilag 1	Data og metode	5
Bilag 2	Bortfaldsanalyse	31
Bilag 3	Baggrundsvariable	42
Bilag 4	tabeller til kapitel 8	45
Bilag 5	Tabeller til kapitel 9	57

BILAG

BILAG 1 DATA OG METODE

I dette bilag beskriver vi det datamateriale, som danner grundlag for analyserne. Bilaget indeholder fire dele. Første del beskriver vores fem spørgeskemaundersøgelser og nogle af de overvejelser, vi har gjort os i forbindelse med dataindsamlingen – herunder foretager vi en detaljeret bortfaldsanalyse.

Den anden del beskriver de øvrige datakilder, som vi anvender. Det drejer sig primært om registerdata fra Danmarks Statistik samt eksisterende børneforløbsundersøgelser fra SFI. Disse datakilder anvendes dels til særskilte analyser, dels i kombination med vores egne spørgeskemaundersøgelser.

De forskellige datakilder udgør tilsammen grundmaterialet i vores statistiske analyse, men dækker dog over forskellige elevårgange. I tredje del giver vi en oversigt over, hvilke datasæt vi anvender til de forskellige statistiske analyser, herunder hvilke baggrunds faktorer vi tager højde for. Fjerde og sidste del beskriver de statistiske metoder, vi anvender i rapporten.

SPØRGESKEMAUNDERSØGELSE OMKRING KOMMUNERNES OG SKOLERNES INDSATSER OVER FOR TOSPROGEDE ELEVER

Fælles for de fem spørgeskemaundersøgelser er, at de indsamler viden om kommunernes og skolernes indsatser over for tosprogede elever. Det er et arbejde, der skal sikre, at tosprogede elever får gode faglige resultater, trives i skolen samt overgår til en ungdomsuddannelse. Respondenter i undersøgelsen er de forskellige involverede aktører:

- Kommuner (fx repræsenteret af en skolechef eller en tosprogskon-sulent)
- Skoleleder
- Lærere i 2. klasse og 9. klasse
- Tosprogede elever i 9. klasse
- Forældre til tosprogede elever i 2. klasse.

At vi fokuserer på netop 2. og 9. klasse, hænger sammen med, at vi i sær-lig grad er interesseret i indsatser, der er rettet mod indskolingen og mod udskolingen. Vi anerkender, at alle klassetrin er centrale i den enkelte elevs udvikling og foretager udelukkende denne afgrænsning for i stedet at kunne gå mere i dybden.

Dataindsamlingen har fundet sted i begyndelse af skoleåret 2011/12. Dette har betydet, at vi i spørgeskemaerne til forældrene og lærerne spørger til deres erfaringer fra det foregående skoleår. Det vil sige, at forældrene er kontaktet på det tidspunkt, hvor deres børn lige er begyndt i 3. klasse. Det samme gælder for lærerne. Vi har forsøgt at få fat i de lærere, der i det foregående år underviste i henholdsvis 2. og 9. klasse. I nedenstående gennemgår vi nærmere, hvilke overvejelser vi har haft i forbindelse med udvælgelse af respondenter samt udarbejdelse af spørge-skemaerne.

UDARBEJDELSE AF SPØRGESKEMAER

Spørgeskemaerne blandt skolechefer og skoleledere afdækker overordnet set kommunernes og skolernes arbejde. Undersøgelsen blandt lærere af-dækker derimod lærernes praksis med specifikke værktøjer for fremme af de tosprogede elevers succes i skolen.

Spørgeskemaerne til skolecheferne og skolelederne har også haft til hensigt at afdække, om der de seneste 4 år er sket en udvikling inden for indsatsområderne. På denne baggrund er både skolechefer og skole-

ledere blevet bedt om at registrere deres praksis inden for de seneste 4 skoleår, dvs. fra skoleåret 2007/08 til skoleåret 2010/11. Grundet kommunalreformen har vi valgt alene at spørge 4 år tilbage i tid.

Spørgeskemaundersøgelserne til både skolecheferne, skolelederne og lærerne indeholder dog også såkaldte vurderingsspørgsmål, som bidrager til at belyse respondenternes erfaringer med de konkrete indsatser. Disse vurderingsspørgsmål indeholder ikke et bagudskuende element. De belyser derimod de aktuelle erfaringer med indsatserne.

Som en ekstra dimension foretages også spørgeskemaundersøgelser blandt forældre til de tosprogede elever samt eleverne selv. Disse to dele af datamaterialet har til hensigt at belyse, hvordan henholdsvis forældrene og eleverne oplever kommunernes og skolernes arbejde.

DE FIRE TEMAER I SPØRGESKEMAUNDERSØGELSERNE

Spørgeskemaundersøgelserne omfatter fire overordnede temaer. De fire temaer er alle valgt, idet den eksisterende forskning vurderer, at de styrker de tosprogede elevs succes i skolen. Se eksempelvis Mehlbye m.fl. (2011), Andersen og Thomsen (2011), Deforges og Abouchar (2003) og EVA (2009). De fire temaer er:

- Rammebetingelserne for tosprogsindsatserne, herunder kommunernes og skolernes ressourceforbrug og målsætninger på tosprogsområdet
- Kommunernes konkrete indsatser med henblik på at styrke undervisningen af tosprogede elever
- Skolernes arbejde med at styrke undervisningen af tosprogede elever
- Kommunernes og skolernes håndtering af overgangene mellem hhv. førskole og skole og skole og ungdomsuddannelse.

Eksempelvis vurderer vi rammebetingelserne til at være et relevant tema, idet tidligere undersøgelser viser, at ressourceforbruget og kommunernes og skolernes prioritering af dansk som andetsprog har betydning for, hvordan eleverne klarer sig ved afgangsprøven (fx EVA, 2007; Mehlbye, 2010). Kortlægningen af kommunernes og skolernes samarbejde i overgangen fra folkeskole til ungdomsuddannelse tager afsæt i bl.a. Pless og Katznelsons undersøgelse (2005) om unges uddannelsesvalg og overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse og arbejdsmarkedet.

UDVÆLGELSE AF RESPONDENTER

Populationen i spørgeskemaundersøgelserne er dels landets 98 kommuner, dels landets folkeskoler. Til dataindsamlingen blandt kommuner er der ikke udtrukket en stikprøve, idet hele populationen indgår. Til gengæld er der til dataindsamlingen blandt skoleledere, lærere, elever og forældre udvalgt en stikprøve af folkeskolerne.

I udvælgelsen af stikprøven anvender vi en gruppering af skoler ud fra, om de har mange eller få tosprogede elever. På landsplan er omkring 10 pct. af eleverne tosprogede (UNI-C, 2011). Skoler med mange tosprogede elever er derfor her defineret som skoler med en andel på over 10 pct., mens skoler med få tosprogede elever er defineret som skoler med en andel tosprogede elever på højst 10 pct.

Til kategoriseringen af skoler efter andel af tosprogede anvendes en liste over alle uddannelsesinstitutioner i Danmark fra Danmarks Statistik. Listen indeholder oplysninger om antal elever pr. 30. september 2009, herunder antallet af henholdsvis indvandrere og efterkommere. Det betyder for det første, at det er skolernes andel af tosprogede elever i skoleåret 2009/10, der definerer vores kategorisering af skoler med få eller med mange tosprogede elever. Uanset om vi analyserer kommunernes eller skolernes besvarelser fra dette, tidligere eller senere skoleår. For det andet betyder det, at vi anvender Danmarks Statistiks kategorisering af indvandrere og efterkommere til at definere, hvad det vil sige at være en tosproget elev. Det kan derfor være, at de elever, som vi definerer som værende tosprogede elever, ikke nødvendigvis er det, hvis de alene er vokset op med at tale dansk. Udvalgelsen af skoler, lærer, forældre og elever er foregået i fire trin:

- Udvalgelse af 60 kommuner
- Udvalgelse af to skoler i hver kommune
- Udvalgelse af lærer og elever på hver skole
- Udvalgelse af forældre til tosprogede elever.

UDVÆLGELSE AF 60 KOMMUNER

De 60 kommuner er udvalgt tilfældigt blandt de 74 kommuner i Danmark, som både har skoler med få og med mange tosprogede elever.

UDVÆLGELSE AF 2 SKOLER I HVER KOMMUNE

I hver af de 60 kommuner er der udvalgt to skoler. Det vil sige, at i alt er 120 skoler udvalgt. Skolerne er først opdelt i to grupper ud fra, om de har mange eller få tosprogede elever. Herefter er skolerne udtrukket simpelt tilfældigt med lige mange skoler fra hver af de to grupper. Der er således udtrukket én skole med mange tosprogede elever og én skole med få tosprogede elever i hver kommune. Skoler med færre end 3 pct. tosprogede elever indgår dog ikke i udvælgelsesgrundlaget, da de ikke forventes at have implementeret særlig mange typer af indsatser over for de tosprogede elever.¹

Ud over de 120 udvalgte skoler har vi udtrukket en stikprøve med erstatningsskoler. Ved bortfald af en oprindelig skole er denne herefter erstattet af en skole fra erstatningsstikprøven fra samme kommune med samme andel tosprogede elever. Endeligt har vi haft en restliste af skoler, som kunne bruges ved bortfald af en erstatningsskole. Skolen fra restlisten vil i så vidt muligt omfang svare til den bortfaldne skole, hvad angår geografisk placering (kommune eller region) samt andelen af tosprogede elever.

UDVÆLGELSE AF LÆRERE OG ELEVER PÅ HVER SKOLE

På hver skole er skolelederen, fire lærere på 9. klassetrin (en dansk-, matematik-, fysik- og engelsklærer), to lærere på 2. klassetrin (dansk- og matematiklærer) og alle tosprogede elever i 9. klasse blevet bedt om at deltage. For at få et bredt og retvisende billede af lærernes undervisningspraksis har vi lagt vægt på at indhente svar fra forskellige typer af faglærere. Dette skyldes bl.a., at tidligere undersøgelser viser, at forskellige faggrupper i forskellig grad inddrager dansk som andetsprog som en dimension i undervisningen (se bl.a. EVA, 2007).

UDVÆLGELSE AF FORÆLDRE TIL TOSPROGEDE ELEVER

For de skoler, som har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen, er forældre til alle tosprogede elever i 3. klasse udvalgt til at deltage. Danmarks Statistik har fået institutionsnumrene på skolerne af SFI Survey og derefter fundet CPR-numre på de tosprogede elever og deres forældre. I de tilfælde, hvor barnet bor med begge forældre, er det valgt tilfældigt, om det

1. En yderlig begrænsning i udvælgelsen af skoler er, at skoler, der i marts og april måned 2011 deltog i PISA12-pilotundersøgelsen, ikke indgår i udvælgelsesgrundlaget. Dette skyldes en forventning om, at disse skoler i højere grad ville nægte at deltage i den foreliggende undersøgelse på grund af tidspres.

er moren eller faren, der skal deltage i besvarelsen af spørgeskemaet.² I det tilfælde, hvor barnet kun bor med den ene forælder, er det denne forælder, der deltager.

DATAINDSAMLINGEN

SFI Survey har stået for dataindsamlingen blandt kommuner, skoleledere, lærere og elever, mens Danmarks Statistiks Interviewservice har stået for dataindsamlingen blandt forældre.

Dataindsamlingen blandt de 98 kommuner er gennemført som en webundersøgelse i perioden 12. september 2011 til 14. oktober 2011.

Dataindsamlingen blandt skoleledere, lærere og elever blev gennemført i perioden 12. september til 31. oktober 2011 i form af udfyldelse af et papirskema. Interviewere fra SFI Survey har kontaktet skolerne for at lave en aftale og er derefter taget ud på skolerne og har gennemført dataindsamlingen blandt 9.-klasses-eleverne. Hvis en del af eleverne ikke var til stede, kunne interviewerne efterlade skemaer til senere udfyldelse og indsendelse. Interviewerne udleverede samtidig skemaer til skoleleder og lærerne – enten via en kontaktperson, kontoret eller ved at opsøge de forskellige lærere på skolen. Disse skemaer skulle efterfølgende indsendes i returkuvert af respondenterne.

Dataindsamlingen blandt forældrene blev gennemført i perioden 25. oktober til 5. november 2011 som telefoninterview. Til dataindsamlingen er der anvendt tosprogede interviewere, hvilket indebærer, at forældrene har haft mulighed for at gennemføre interviewet på deres eget sprog. Interviewservice dækker de største sprog blandt ikke-vestlige indvandrere.

GENNEMFØRELSE OG BORTFALD

I spørgeskemaundersøgelsen blandt kommunerne blev alle 98 kommuner udvalgt, og bilagstabel B1.1 viser, at vi har fået svar fra 54 kommuner svarende til en svarprocent på 55 pct. Tabellen viser også, at det primært er tosprogskonsulenten eller andet personale i kommunen, som har besvaret skemaet. I undersøgelsen benævner vi dog besvarelser fra kommunen som besvaret af skolechefen, selv om kun 7 ud af de 54 gennemførte besvarelser kommer fra skolechefen.

2. Dog, hvis fx moren var udvalgt, men det var faren, som tog telefonen, er det i nogle tilfælde faren, som blev interviewet.

BILAGSTABEL B1.1

Kommuner fordelt efter, om de har besvaret eller ikke har besvaret spørgeskemaet. Procent og antal.

	Pct.	Antal
Bortfald	44,9	44
<i>Gennemført</i>	55,1	54
heraf:		
Skolechefen	7,1	7
Skolesouschefen	3,1	3
Tosprogs konsulenter	29,6	29
Andre	15,3	15
I alt	100	98

Kilde: Dokumentation af spørgeskemaundersøgelse fra SFI Survey.

I alt 115 folkeskoler har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen enten i form af besvarelser fra lærerne eller skolelederne, og bilagstabel B1.2 viser, hvordan besvarelserne er fordelt.³ Ud af de 120 skoler i den oprindelige stikprøve har 69 skoler deltaget, hvilket svarer til en svarprocent på 58 pct.

BILAGSTABEL B1.2

Udtrukne skoler fordelt efter, om de har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Særsomt for den oprindelige stikprøve og erstatningsstikprøven og for skoler med henholdsvis lav og høj andel tosprogede. Procent og antal.

	Oprindelig stikprøve	Erstatningsstikprøve ¹	I alt
<i>Antal gennemført</i>	69	46	115
heraf:			
Få tosprogede elever	24	32	56
Mange tosprogede elever		14	59
<i>Bortfald</i>	51	43	94
heraf:			
Få tosprogede elever	36	36	72
Mange tosprogede elever	15	7	22
<i>I alt, skoler</i>	120	89	209
heraf:			
Få tosprogede elever	60	68	128
Mange tosprogede elever	60	21	81
Procent gennemført	57,5	51,7	55,0
Bortfald	42,5	48,3	45,0
Procent i alt	100	100	100

1. Indeholder også skoler fra restlisten.

Kilde: Dokumentation af spørgeskemaundersøgelse fra SFI Survey.

3. Der er sammenfald mellem spørgeskemaerne blandt nogle af kommunerne og nogle af skolerne. For 71 af de 115 deltagende skoler er der spørgeskemaoplysninger om kommunen. For de 87 skoler, hvor skolelederen har besvaret spørgeskemaet, er der spørgeskemaoplysninger om kommunen for 53 af skolerne.

I alt 89 erstatningsskoler⁴ blev kontaktet, og 46 af disse skoler har deltaget, hvilket svarer til en svarprocent på 52 pct. Som det fremgår af bilagstabel B1.2, er det primært skoler med få tosprogede elever, hvor vi har anvendt erstatningsskoler (68 af de 89 erstatningsskoler).

Bilagstabel B1.3 viser årsagen til bortfaldet, og alene 15 pct. af skolerne har afvist at deltage. Den primære årsag (39 pct.) til, at en skole erstattes med en erstatningsskole, er, at den i sidste ende ikke opfylder kriterierne for at indgå i stikprøven. Dette hænger sammen med, at flere af skolerne i den oprindelige stikprøve ikke havde tosprogede elever på de relevante klassetrin, selv om de i alt på skolen havde tilstrækkeligt med tosprogede elever.⁵

BILAGSTABEL B1.3

Bortfaldsskoler fordelt på bortfaldsårsag. Procent og antal.

	Pct.	Antal
Afviser at deltage	14,9	14
Opfylder ikke kriterierne	39,4	37
Lukket/sammenlagt	4,3	4
Andet/ukendt	41,5	39
I alt	100	94

Kilde: Dokumentation af spørgeskemaundersøgelse fra SFI Survey.

Det er dog også bortfald blandt de individuelle respondenter på de deltagende skoler, og bilagstabel B1.4 viser, hvordan bortfaldet blandt skoleledere og lærere på 2. og 9. klassetrin samt eleverne i 9. klasse fordeler sig.

BILAGSTABEL B1.4

De individuelle respondenter på de deltagende skoler, der har udfyldt spørgeskemaet, opdelt efter antal i stikprøven, gennemførte besvarelser, antal skoler med mindst én respondent og gennemsnitligt antal respondenter pr. skole. Antal og procent.

	Antal i stikprøven	Antal gennemførte besvarelser	Svarprocent	Antal skoler med mindst én respondent	Gennemsnitligt antal respondenter pr. skole ¹
Skoleleder	115	87	75,7	87	1,0
9.-klasses-lærere	460	327	71,1	106	3,1
2.-klasses-lærere	230	163	70,9	96	1,7
9.-klasses-elever	-	786	-	115	6,8

1. For de skoler, som har besvaret skemaet.

Kilde: Dokumentation af spørgeskemaundersøgelse fra SFI Survey.

4. Dette tal for erstatningsskoler indeholder også skoler fra restlisten.

5. Bortfaldskategorien "ukendt grund" kan også dække over skoler, der ikke opfylder kriterierne.

På alle 115 deltagende skoler er der opnået besvarelser med tosprogede 9.-klasses-elever. Der er i alt opnået besvarelser med 786 elever. Vi har ikke information om, hvor mange tosprogede 9.-klasses-elever der nøjagtigt er på skolerne, og kan derfor ikke angive en svarprocent. På 87 ud af de 115 skoler har skolelederen udfyldt et skema svarende til 76 pct. af de deltagende skoler.⁶ På lidt flere af skolerne er der opnået besvarelser med mindst en 9.-klasses-lærer (106 skoler svarende til 92 pct.) og mindst en 2.-klasses-lærer (96 skoler svarende til 83 pct.). Målet var at opnå svar fra fire 9.-klasses-lærere og to 2.-klasses-lærere på hver skole. Det vil sige i alt 460 9.-klasses-lærere og 230 2.-klasses-lærere. Svarprocenten er omkring 71 pct. for begge grupper af lærere og dækker dels over, at der er nogle skoler, hvor vi slet ikke har besvarelser fra nogen lærere, dels over, at vi ikke har opnået besvarelser fra fire 9.-klasses-lærere og to 2.-klasses-lærere på alle skoler.

Der har ikke været en systematisk registrering af bortfaldsårsager blandt lærere og skoleledere. Men nogle af lærerne, som havde undervist i 2. eller 9. klasse det foregående skoleår, kunne ikke træffes, fx fordi de havde skiftet job efterfølgende eller var på barselsorlov. Der var også lærere på flere skoler, som besvarede skemaet på vegne af to faglærere. Nogle få skoler viste sig at være sammenlagte/omstrukturerede, og her gav det ikke mening eller var ikke muligt for skoleleder og lærere at besvare skemaerne. Endelig var der nogle skoleledere og lærere, der ikke ønskede at deltage i undersøgelsen.

På de skoler, der har deltaget, er forældre til tosprogede 3.-klasses-elever udvalgt til interview, og bilagstabel B1.5 viser, hvordan forældrene fordeler sig med hensyn til besvarelser og bortfald.

I alt 797 forældre blev udtrukket til interview og udgør brutto-stikprøven af forældre. Af de 797 personer er der 107 personer, som vi ikke har kunnet kontakte, enten fordi de har forskerbeskyttelse, eller fordi de ikke har en fast adresse. Forskerbeskyttelse indebærer, at personer ikke kan kontaktes i forbindelse med statistiske og videnskabelige undersøgelser.⁷ 331 ud af de 690 forældre i nettostikprøven besvarede spørgeskemaet svarende til en svarprocent på 48 pct.

6. Der er seks kommuner, hvor kun én skole har deltaget. På grund af bortfaldet blandt skoleledere er der 27 kommuner, hvor kun én skoleleder har deltaget.

7. I 2008 havde næsten 700.000 danskere en forskerbeskyttelsesmarkering i CPR-registeret, hvilket svarer til 12,6 pct. af befolkningen (jf. Danmarks Statistik, 2008).

BILAGSTABEL B1.5

Udtrukne forældre til tosprogede 3.-klasses-elever fordelt efter, om de har besvaret eller ikke har besvaret spørgeskemaet. Procent og antal.

	Respondenter
Bruttostikprøve	797
Nettostikprøve	690
Gennemført	331
Bortfald (af nettostikprøve)	359
Svarprocent (af nettostikprøve)	48,0

Anm.: Personer, som er under forskerbeskyttelse, er med i bruttostikprøven, men ikke i nettostikprøven. Det samme gælder personer uden fast adresse.

Kilde: Dokumentation af spørgeskemaundersøgelse fra Danmarks Statistiks Interviewservice.

Der er forskellige årsager til, at forældrene ikke svarer, og bilagstabel B1.6 viser bortfaldet blandt forældrene fordelt på bortfaldsårsag. Den vigtigste årsag til bortfaldet er, at Interviewservice ikke har fundet et telefonnummer på forældrene, og den næstvigtigste årsag er, at interviewerne har ringet forgæves (ikke truffet nogen hjemme).

BILAGSTABEL B1.6

Bortfald blandt forældre til tosprogede 3.-klasses-elever, fordelt efter bortfaldsårsag. Procent og antal.

	Pct.	Antal
Ikke truffet	34,0	122
Nægtede	2,5	9
Øvrigt bortfald ¹	0,3	1
Sprog vanskeligheder	5,6	20
Ikke opnået kontakt på telefonnummer	2,8	10
Ikke fundet telefonnummer	53,5	192
Ikke relevant	1,4	5
I alt	100	359

1. Personer, som har sygdom/handicap/er døde samt personer, som er væk fra hjemmet i interviewperioden.

Kilde: Dokumentation af spørgeskemaundersøgelse fra Danmarks Statistiks Interviewservice.

BORTFALDSANALYSE

Som vist i ovenstående er der altid flere årsager til bortfald, og bortfald vil altid have konsekvenser for analysen. Dog betragter vi normalt ikke bortfald som værende kritisk for analysen, med mindre at bortfaldet er meget skævt. Med et skævt bortfald mener vi, at de deltagende respondenter er forskellige fra de ikke-deltagende respondenter på en række parametre, der er væsentlige for analysen.

Vi analyserer derfor bortfaldet for de deltagende kommuner, skoler og forældre ud fra en række parametre, som vi trækker fra Dan-

marks Statistik. Parametrene falder i fem kategorier: regional placering, oprindelsesland, socioøkonomisk status, skolekarakteristika og elevpræstationer. Bilag 2 viser bortfaldsanalysen, mens vi her alene gengiver konklusionen.

Alt i alt finder vi meget få forskelle blandt henholdsvis deltagende og ikke-deltagende forældre, kommuner og skoler. Kun for forældrene er der en lille tendens til et skævt bortfald. Forældre, der er eneforældre, har ukendt oprindelsesland eller er permanent uden for arbejdsstyrken/på pension har i mindre grad deltaget. Dog er der for uddannelsesniveaue eller øvrige oprindelseslande ingen forskelle. Der tegner sig derfor et billede af, at ressourcetsvage forældre til tosprogede er en smule underrepræsenterede.

På kommuneniveau er der på nogle områder forskelle. Kommunerne i Region Nordjylland har i mindre grad deltaget. Ingen af kommunerne i Region Nordjylland har dog en høj andel af tosprogede, så frafaldet er ikke drevet af en øget arbejdsbyrde grundet tosprogede. For de kommuner, der har deltaget, er der ligeledes en tendens til, at de har flere større end små skoler. Vi finder dog ikke forskelle på deltagende og ikke-deltagende kommuner mht. forældrenes socioøkonomiske status og elevpræstationer.

For skolerne finder vi forskelle, når det gælder skolekarakteristika og til dels også elevpræstationer. Flere store end små skoler deltager, og andelen af skoler med en lav lærer/elev-ratio er også mindre for de deltagende frem for de ikke-deltagende skoler. Skoler, der vælger at deltage, har dog elever, som får lavere karaktergennemsnit, set i forhold til de skoler, der ikke deltager. Der er derfor ikke noget entydigt billede af, hvilke skoler der vælger at deltage.

DE ØVRIGE DATAKILDER I ANALYSEN: SFI'S

BØRNEFORLØBSUNDERSØGELSER OG REGISTERDATA

Som nævnt indledningsvis anvender vi ikke alene informationer fra vores egne spørgeskemaundersøgelser. Vi anvender også andre datakilder, der dels bruges til selvstændige analyser i rapporten, dels bruges i kombination med vores egne spørgeskemaundersøgelser.

SFI'S BØRNEFORLØBSUNDERSØGELSE AF TOSPROGEDE BØRN (EFU) OG
ETNISK DANSKE BØRN (BFU)

Til nogle af analyserne i rapporten anvender vi SFI's forløbsundersøgelser af tosprogede børn (EFU)⁸ født i 1995 samt en lignende undersøgelse af etnisk danske børn (BFU).

EFU og BFU er indsamlet som to selvstændige spørgeskemaundersøgelser, men de indeholder en række overlappende spørgsmål. Begge datasæt udmærker sig ved at være forløbsundersøgelser, hvilket vil sige, at samme børn og deres forældre er spurgt over flere omgange. Eksempelvis blev informationer til BFU indsamlet første gang i 1996, hvor børnene var knap 1 år, og igen i 1999, 2003, 2007 og senest i 2011, hvor børnene er 15 år.

Fra BFU og EFU anvender vi spørgsmål omkring elevernes trivsel i skolen. Sammenlignelige trivselsmål kommer fra henholdsvis tredje og fjerde bølge svarende til, at børnene på indsamlingstidspunktet er 7 eller 11 år.

I alt indeholder vores datasæt fra EFU og BFU 6.333 besvarelser, hvoraf 12,3 pct. kommer fra tosprogede elever eller deres forældre.⁹

BILAGSTABEL B1.7

Tredje og fjerde BFU- og EFU-dataindsamling fordelt efter antal svar og bortfald. Procent og antal.

	Bruttostikprøve (antal)		Besvaret spørgsmål om skoletrivsel (pct.)	
	BFU	EFU	BFU	EFU
Tredje dataindsamling	6.011	611	82	62
Fjerde dataindsamling	6.011	1.193	76	47

Kilde: Deding og Olsson (2009) samt egne beregninger på baggrund af BFU og EFU.

Bilagstabel B1.7 viser fordelingen af antal svar og bortfald for de anvendte bølger i EFU og BFU. Bruttostikprøven for BFU er 6.011 børn, hvilket vil sige, at 6.011 børn ved forløbsundersøgelsens opstart blev ud-

8. Kriteriet for at deltage i EFU er blandt andet, at mødre ikke har dansk statsborgerskab og enten kommer fra de tre største indvandrerlande (Tyrkiet, Pakistan og Eksjugoslavien) eller de tre største flygtningelande (Sri Lanka, Somalia og Irak) (Deding & Olsson, 2009). At de tosprogede børn kommer fra udvalgte immigrationslande betyder, at de ikke er repræsentativt fordelt på oprindelsesland.

9. I januar 2010 udgjorde de tosprogede børn 9,8 pct. af hele årgang 1995 (Danmarks Statistik, 2011). I vores stikprøve udgør de tosprogede børn dog 12,3 pct. De tosprogede elever er således overrepræsenteret i vores stikprøve i forhold til den samlede andel tosprogede elever født i samme årgang. Denne overrepræsentativitet har imidlertid ingen konsekvenser for analysen.

trukket til at deltage i undersøgelsen. Bruttostikprøven i EFU var i de første bølger på 610 børn, men i fjerde bølge blev undersøgelsen suppleret med 582 børn svarende til en bruttostikprøve på i alt 1.193 børn for fjerde bølge.

Ud af de 6.011 deltagere i BFU har 82 pct. svaret på spørgsmålet om skoletrivsel i tredje bølge, mens 76 pct. har svaret i fjerde bølge. For EFU har 62 pct. af deltagerene svaret på spørgsmålet om skoletrivsel i tredje bølge, mens 47 pct. har bevaret spørgsmålet i fjerde bølge. For en yderligere beskrivelse af dataindsamlingen for de tosprogede børn henvises til Deding og Olsson (2009), mens Mattsson, Hestbæk og Andersen (2008) i detaljer gennemgår dataindsamlingen for de etnisk danske børn.

REGISTERDATA

Til alle rapportens statistiske analyser anvendes helt eller delvist et registerbaseret datamateriale. Datamaterialet stammer dels fra Danmarks Statistiks registre, dels fra Danmarks it-center for uddannelse og forskning (UNI-C). Danmarks Statistik indsamler og opbevarer oplysninger fra en række administrative registre. Eksempelvis er alle folkeskoler forpligtet til at indrapportere CPR-numrene på de elever, der er indskrevet på skolen.

Registeroplysningerne fra Danmarks Statistik indeholder en meget bred vifte af informationer fra eksempelvis oplysninger om bopæl, civilstand, uddannelse og beskæftigelse. For den del af den levende befolkning, der er født i Danmark, er kvaliteten af dataene helt i top. Eksempelvis er der i uddannelsesregistrene i gennemsnit kun 3 pct. målefejl, som blandt andet dækker over fejlrapporteringer eller ukendte oplysninger.

For den del af befolkningen, som er født i udlandet, er datakvaliteten stadig høj, men med flere målefejl eller manglende oplysninger, idet registeroplysningerne for denne gruppe er suppleret med informationer fra spørgeskemaundersøgelser. For uddannelsesregisteret er målefejlene omkring 10-15 pct. for indvandrere (Jensen & Rasmussen, 2011). Det betyder, at en større del af de tosprogede elevers forældre har manglende oplysninger på eksempelvis uddannelse.

Fra Danmarks Statistiks register henter vi informationer om alle børn og unge, der er født mellem 1985-1995, og som bor eller har boet i Danmark fra 2002 til 2010. Vi henter samtidig også oplysninger om deres forældre og søskende. Idet rapportens statistiske analyser har forskellige

fokusområder, anvender vi forskellige kohorter til de enkelte delanalyser. I næste afsnit gennemgår vi kort det registerbaserede datamateriale, som vi anvender til de enkelte analyser.

Fra UNI-C henter vi enkelte oplysninger om folkeskolerne fra skoleårene 2001/02 og 2008/09. Det handler blandt andet om oplysninger omkring skolestørrelse, lærer/elev-ratio, aldersfordelingen på lærerne og antallet af undervisningstimer. Dataene fra UNI-C er af varierende kvalitet med 15-20 pct. bortfald eller målefejl for de første år og omkring 5-10 pct. bortfald eller målefejl fra de senere år. Bortfaldet skyldes dels, at nogle skoler har undladt at indberette de statistiske oplysninger, dels, at der i de første år ikke var præcise oplysninger for, hvordan indberetningen skulle foretages.

DE FORSKELLIGE DATASÆT, DER ANVENDES I DEN STATISTISKE ANALYSE

De otte datakilder – vores egne fem spørgeskemaundersøgelser, to af SFI's børneforløbsundersøgelser og registerdata – udgør tilsammen vores datamateriale. Tilsammen beskriver datamaterialet dele af de tosprogede elevers vej gennem uddannelsessystemet fra dagtilbud til ungdomsuddannelse.

GRUNDPOPULATIONEN I DE FORSKELLIGE DELANALYSER

Til de forskellige delanalyser anvender vi dog forskellige dele af det samlede datamateriale, hvilket blandt andet medfører, at der er meget stor forskel på antallet af elever, som indgår i de forskellige delanalyser.

BILAGSTABEL B1.8

Beskrivelse af udvalgte datasæt til kapitel 3: Fra førskole til ungdomsuddannelse. Antal og procent.

	Sammenhæng mellem:				
	Børnehave og skoletrivsel ³	Børnehave og ungdomsuddannelse ¹	Karakter og ungdomsuddannelse ²	Sprogstimulering og skoletrivsel ⁴	Karakter og ungdomsuddannelse ⁵
Antal elever i alt	6.024	127.574	5.001	373	289.903
Antal tosprogede elever	699	9.447	544	373	21.862
Fødselsårgange	1995	1991-1992	1995	1995	1985-1992
Elevårgange	varierer	ukendt	varierer	varierer	2001/02 og 2008/09
Andel i forhold til alle elever i samme årgang i Danmark ⁶	8 pct.	92 pct.	7 pct.	0,5 pct.	65 pct.
Datakilde	DST og BFU/EFU	DST	DST og BFU/EFU	DST og EFU	DST
Data indeholder elevkarakteristika	ja	ja	ja	ja	ja
Data indeholder forældrekarakteristika	ja	ja	ja	ja	ja
Data indeholder skolekarakteristika	nej	nej	nej	nej	ja
Data indeholder informationer om elevsammensætning	nej	nej	nej	nej	ja

1. Sammenhæng mellem at have været i børnehave og påbegyndt ungdomsuddannelse som 17-årig.
 2. Sammenhæng mellem karaktergennemsnit ved folkeskolens afgangsprøve i 9. klasse og påbegyndt ungdomsuddannelse som 17-årig.
 3. Sammenhæng mellem at have været i børnehave og skoletrivsel i 7- og 11-års-alderen.
 4. Sammenhæng mellem sprogstimulering og skoletrivsel.
 5. Sammenhæng mellem karaktergennemsnit ved folkeskolens afgangsprøve i 9. klasse og påbegyndt ungdomsuddannelse som 17-årig.
 6. Vi sammenligner primært elevårgange. I de tilfælde, hvor elevårgangen er ukendt, anvendes fødselsårgangen.
- Kilde: Egne beregninger på baggrund af SFI's forløbsundersøgelser BFU og EFU, registerdata samt data fra statistikbanken fra Danmarks Statistik.

Bilagstabel B1.8 giver en oversigt over, hvilket datamateriale der indgår i de delanalyser i kapitel 3, hvor vi ser på de store træk fra førskolen til ungdomsuddannelse. Fælles for analyserne i kapitel 3 er, at de alene baserer sig på registerdata eller kombinerer informationer fra SFI's forløbsundersøgelser og registerdata. Bilagstabel B1.8 viser eksempelvis, at vi til første delanalyse anvender et datasæt med 6.024 elever, og at vi her kombinerer data fra BFU og registerdata. Tabellen viser også, at de 6.024 elever svarer til ca. 8 pct. af 1995-årgangen, og at der i alt er 699 tosprogede elever i dette datasæt. Til anden delanalyse anvender vi et noget større datasæt, idet vi anvender 127.574 unge født i 1991 og 1992, hvilket svarer til 92 pct. af alle unge født i 1991-1992. I dette datasæt udgør de tosprogede elever 4.427 elever (7,13 pct.).¹⁰ Tabellen viser også, at vi til denne alene anvender registerdata.

BILAGSTABEL B1.9

Beskrivelse af de anvendte datasæt til kapitel 8 om kommunernes arbejde med at fremme de tosprogede elevers succes i skolen.

	Sammenhæng mellem kommunale indsatser og:		
	Elevepræstationer ¹	Skoletrivsel i 2. klasse ²	Skoletrivsel i 9. klasse ³
Antal elever i alt i datasættet	57.441	197	523
Antal tosprogede elever i datasættet	4.427	197	523
Fødselsårsgange	1991-1995	ukendt	ukendt
Elevårsgange	2007/08-2008/09	2010/11	2010/11
Andel i forhold til alle elever i samme årgang i Danmark ⁴	57 pct.	3 pct. af tospr. DST og svar fra skolechefer og forældre	8 pct. af tospr. DST og svar fra skolechefer og 9.-klasses-elever
Datakilde	DST og svar fra skolechefer	DST og svar fra skolechefer og forældre	DST og svar fra skolechefer og 9.-klasses-elever
Data indeholder elevkarakteristika	ja	nej	nej
Data indeholder forældre-karakteristika	ja	ja	nej
Data indeholder skolekarakteristika	ja	nej	nej
Data indeholder informationer om elevsammensætning	ja	nej	nej

1. Sammenhæng mellem kommunale indsatser og elevpræstationer.

2. Sammenhæng mellem kommunale indsatser og skoletrivsel i 2. klasse.

3. Sammenhæng mellem kommunale indsatser og skoletrivsel i 9. klasse.

4. Vi sammenligner primært elevårsgange. I de tilfælde, hvor elevårsgangen er ukendt, anvendes fødselsårsgangen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelserne af skolechefer, skoleledere, elever i 9. klasse, forældre til elever i 2. klasse, registerdata samt data fra statistikbanken fra Danmarks Statistik.

10. For alle personer, der er født i 1991 og 1992, udgør de tosprogede dog i alt 11,2 pct. i dag. Forskellen skyldes primært, at vi ekskluderer tosprogede, der er indvandret efter 6-års-alderen, da vores analyse er betinget af, at børnene har været i landet i daginstitutionsalderen.

BILAGSTABEL B1.10

Beskrivelse af de anvendte datasæt til kapitel 9 om skolernes arbejde med at fremme de tosprogede elevers succes i skolen.

	Sammenhæng mellem skolernes arbejde og:		
	Elevpræstationer ¹	Skoletrivsel i 2. klasse ²	Skoletrivsel i 9. klasse ³
Antal elever i alt i datasættet	9.199	207	651
Antal tosprogede elever i datasættet	525	207	651
Fødselsårsgange	1991-1995 2007/08 og 2008/09	ukendt	ukendt
Elevårgange		2010/11	2010/11
Andel i forhold til alle elever i samme årgang i Danmark ⁴	9 pct.	4 pct. af tospr.	10 pct. af tospr.
Datakilde	DST og svar fra skoleledere	DST og svar fra skoleledere og forældre	DST og svar fra skoleledere og 9.-klasses-elever
Data indeholder elevkarakteristika	ja	nej	nej
Data indeholder forældrekarakteristika	ja	ja	nej
Data indeholder skolekarakteristika	ja	nej	ja
Data indeholder informationer om elevsammensætning	ja	nej	ja

1. Sammenhæng mellem kommunale indsatser og elevpræstationer.

2. Sammenhæng mellem kommunale indsatser og skoletrivsel i 2. klasse.

3. Sammenhæng mellem kommunale indsatser og skoletrivsel i 9. klasse.

4. Vi sammenligner primært elevårgange. I de tilfælde, hvor elevårgangen er ukendt, anvendes fødselsårgangen.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelserne af skolechefer, skoleledere, elever i 9. klasse, forældre til elever i 2. klasse, registerdata samt data fra statistikbanken fra Danmarks Statistik.

På samme vis som bilagstabel B1.8 giver bilagstabel B1.9 og bilagstabel B1.10 en oversigt over, hvilket datamateriale vi anvender til analyserne i henholdsvis kapitel 8 og 9. Fælles for analyserne i kapitel 8 og 9 er, at vi her kombinerer informationer fra vores egne spørgeskemaundersøgelser med registerdataene. Bilagstabel B1.9 viser blandt andet, at vi for analyserne af sammenhænge mellem kommunernes arbejde med elevpræstationer anvender et datasæt med cirka halvdelen af alle 9.-klasses-elever fra årgangene 2007/08 og 2008/09. Bilagstabel B1.10 viser derimod, at vi for samme analyse på skoleniveau anvender cirka et 10-procents-udsnit af 9.-klasses-eleverne. Den store forskel skyldes, at vi for analysen af kommunerne inddrager alle folkeskoler i kommunen, mens vi for analysen af skolerne alene kan inddrage de skoler, hvor skolecheferne har besvaret spørgeskemaet.

For både analyserne af de kommunale indsatser og skolernes arbejde gælder det, at vi kobler kommunernes og skolernes besvarelser med elevpræstationer i 2007/08 og 2008/09 og ikke eksempelvis

2010/11. Informationer om elevpræstationer kommer fra Danmarks Statistik, og da oprensning og validering af data tager lang tid, er elevpræstationer for årgangen 2008/09 de nyeste tilgængelige data i skrivende stund.

Denne databegrænsning har konsekvenser for analysen. For det første kan vi alene se på sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer for de spørgsmål, hvor kommunecheferne eller skolelederne spørges til indsatsen i 2007/08 og 2008/09.

For det andet betyder det, at vi for skolerne kun kan se på spørgsmål, som skolelederne har besvaret. I udviklingen af spørgeskemaerne vurderede vi, at et lærerteam i højere grad varierer fra årgang til årgang, hvorfor det her ikke er muligt at spørge tilbage i tid.

Bilagstabel B1.9 viser også, at antallet af besvarelser fra forældre til elever i 2. klasse udgør 197, mens bilagstabel B1.10 viser, at vi anvender 207 besvarelser fra 207 forældre i analysen af kommunernes arbejde. Vi har tidligere beskrevet, at 331 forældre i alt har besvaret skemaet, og at forældre er udvalgt på skoler, der deltager i undersøgelsen. Da spørgeskemaerne er uddelt særskilt til skoleledere og lærere, er der nogle skoler, hvor vi kun har besvarelser fra lærerne. De 207 forældrebesvarelser udgør derfor de skoler, hvor vi både har besvarelser fra forældrene og skolelederne, mens de 197 besvarelser er for de skoler, hvor både skolecheferne og forældrene har svaret.

PARAMETRE FOR ELEVPRÆSTATIONER OG SKOLETRIVSEL

Elevernes succes i skolen definerer vi som elevpræstationer og skoletrivsel. Elevpræstationer består overordnet set af to mål:

- Elevernes faglige kundskaber efter endt 9. klasse
- Påbegyndt ungdomsuddannelse.

Elevernes faglige kundskaber efter 9. klasse måler vi primært som deres karaktergennemsnit ved folkeskoleskolens afgangsprøve. Vi inddeler karaktergennemsnittet i to kategorier: elever med et højt karaktergennemsnit (dvs. 7 eller derover) og elever med et lavere karaktergennemsnit (dvs. under 7). Vi vælger karakteren 7 som vores skillelinje, idet karakteren 7 svarer til den gode (middel) præstation.

Det andet mål for elevpræstationer er, hvorvidt de unge er påbegyndt en ungdomsuddannelse.¹¹ Dette mål definerer vi imidlertid på to forskellige måder i rapporten. I kapitel 3 ser vi på, hvorvidt det har betydning, at eleverne har gået i børnehave. I det kapitel definerer vi påbegyndt ungdomsuddannelse som de elever, der er i gang med eller har færdiggjort en ungdomsuddannelse, når de er 17 år. Vi vælger denne definition, idet den tillader, at eleverne starter en ungdomsuddannelse lidt senere end normalt.

I kapitel 8 og 9 om henholdsvis de kommunale indsatser og skolernes arbejde definerer vi derimod påbegyndt ungdomsuddannelse som de elever, der går i gang med en ungdomsuddannelse lige efter 9. klasse. Definitionen er primært af praktisk karakter. På grund af kommunalreformen spørger vi kun 4 år tilbage i tid (for skoleårene 2007/08 og 2010/11), når vi måler de kommunale indsatser og skolernes arbejde med de tosprogede elever. Idet elevpræstationer senest kan måles i 2008/09, kan vi måle påbegyndt ungdomsuddannelse lige efter 9. klasse for to elevårgange. At måle sammenhængen mellem eksempelvis de kommunale indsatser og elevpræstationer i to frem for én årgang har den fordel, at resultaterne er mindre følsomme over for specifikke forhold for den enkelte kohorte. En følsomhed, som blandt andet har vist sig at være udslagsgivende i andre analyser af skolernes arbejde (Rangvid, 2008).

Ud over elevpræstationer måler vi elevernes succes i skolen ud fra, hvor godt de trives i skolen, idet skoletrivsel kan have betydning for elevernes motivation for videre uddannelse (jf. kapitel 2). Der findes dog ingen konsensus omkring definitionen af begrebet trivsel i skolen. Jensen og Holstein (2010) anvender i deres rapport *Sundhed og trivsel blandt indvandrere, efterkommere og etniske danskere i 5., 7., og 9. klasse* forskellige mål for trivsel i skolen som fx, hvor glade eleverne generelt set er for at gå i skole, tryghed i skolen, forhold til lektier, kammerater med videre. Generelt set finder de ikke nogen entydig trend i resultaterne, hvilket indikerer, at trivsel i skolen er et meget komplekst begreb, som ikke lader sig analysere ud fra en enkelt parameter.

11. Et andet og måske mere relevant mål er færdiggjort ungdomsuddannelse. Vi er dog ikke i stand til at se tilstrækkeligt langt frem i tid, til at vi kan beregne, hvor stor en andel af de tosprogede elever der færdiggør en ungdomsuddannelse. At man ofte ikke er i stand til at se tilstrækkeligt langt frem i tiden er et generelt problem, som UNI-C forsøger at løse ved hjælp af deres profilmodel (UNI-C, 2012). I tidligere analyser har vi anvendt dette mål til at forudsige, hvor stor en andel af skolernes elever der færdiggør en ungdomsuddannelse (Jensen & Nielsen, 2010). Imidlertid kan denne beregning ikke anvendes i vores nuværende analyse, idet beregningen af gennemførelse ligger forud i tid for de kommunale indsatser og skolernes arbejde.

Idet vores rapport ikke har samme mulighed for at gå i dybden med analysen af trivsel i skolen, anvender vi et generelt spørgsmål om, hvor glade eleverne er for at gå i skole.

Det generelle mål om trivsel i skolen er også anvendt i andre sammenhænge som fx SFI's børneforløbsundersøgelser af etnisk danske børn og tosprogede børn (fx Deding & Olsson, 2009). Til eleverne i 2. klasse anvender vi dog forældrenes vurderinger af, hvor glade eleverne er for at gå i skole, mens eleverne i 9. klasse selv vurderer egen trivsel i skolen.

Spørgsmålet besvares ud fra fire kategorier – fra i høj grad til slet ikke. Vi inddeler spørgsmål i to kategorier, således at de elever, der svarer, at de i høj grad eller i nogen grad er glade for at gå i skole, vurderes til at trives i skolen. Modsat vurderes de elever, som svarer, at de kun i mindre grad eller slet ikke er glade for at gå i skole, til at de ikke trives i skolen.

BAGGRUNDSVARIABLER I DATAMATERIALET

Ovenstående afsnit introducerede vores forskellige definitioner af elevernes succes i skolen. Datamaterialet indeholder imidlertid også en række af baggrundsvariable, der alle har det til fælles, at de har indflydelse på elevernes veje gennem skolesystemet. Generelt kan disse karakteristika opdeles i tre kategorier:

- Karakteristika, der ikke er relateret til skolen og er helt uden for skolens indflydelse
- Karakteristika, der er relateret til skolen, men som skolen ikke eller kun i begrænset omfang har indflydelse på
- Karakteristika, der er relateret til skolen, og som skolen har indflydelse på.

Den første kategori er variable, som ikke relaterer sig direkte til den enkelte skole, men som ikke desto mindre påvirker elevpræstationer. Dette er eksempelvis individuelle elevkarakteristika som køn og etnicitet eller informationer om forældrene som fx deres uddannelse.

Den anden kategori er variable relateret til skolerne, men som skolen ikke har direkte indflydelse på, som fx elevsammensætningen. Nogle studier påpeger betydningen af elevsammensætningen for den enkelte elevs præstationer, idet elevsammensætningen afspejler "kvaliteten" af den enkelte elevs klassekammerater, se eksempelvis Bonesrønning

(2008) og Rangvid (2008). Vi karakteriserer kvaliteten af den enkelte elevs klassekammerater ved hjælp af gennemsnit af klassekammeraternes forældrekaraktistika, som fx andelen af klassekammerater, hvis forældre står uden for arbejdsmarkedet.

Den tredje kategori er variabler, som skolerne har direkte indflydelse på, såsom klassestørrelse, lærer/elev-ratio og antallet af undervisningstimer. Alle er forhold, som har betydning for elevpræstationer som påpeget i tidligere studier. Alt i alt anvender vi mange forskellige baggrundsvariabler i analysen. I bilag 3 begrundes vi vores valg af baggrundsvariabler ud fra den eksisterende litteratur.

Vi har dog ikke kontrolleret for de samme baggrundsvariabler i alle dele af analysen. Det skyldes primært, at vi ikke har tilstrækkelig med oplysninger til at kunne identificere eleverne eller forældrene i alle analyserne.

Bilagstabellerne B1.8-B1.10 viser, hvilke kategorier af baggrundsvariabler vi inkluderer i analysen. Bilagstabel B1.8 viser eksempelvis, at vi for sammenhængene mellem det at have gået i børnehaven og have påbegyndt ungdomsuddannelse ikke kontrollerer for skolekaraktistika. Dette skyldes dels, at man statistisk set ikke kan kontrollere for forhold, der ligger efter den forklarende variabel (det at have gået i børnehaven), dels, at vi ikke har generelle oplysninger om børnehaven til rådighed.

På samme vis ser vi i bilagstabel B1.9, at vi for sammenhængen mellem kommunale indsatser og elevernes trivsel i 2. klasse ikke kontrollerer for skolekaraktistika og elevsammensætningen. Det skyldes, at vi ikke har informationer om 2.-klasserne. For sammenhængen mellem kommunale indsatser og elevernes trivsel i 9. klasse har vi heller ikke informationer for skoleåret 2010/11, men anvender informationer fra 2008/09 som en proxy.

METODE

I dette afsnit beskrives de statistiske metoder, som vi anvender. Afsnittet består af tre dele. Den første del beskriver, hvad det vil sige, når en sammenhæng mellem to faktorer er signifikant. Et generelt begreb, som vi anvender gennem hele analysen. Den anden del beskriver vores statistiske tilgang til kortlægningen af indsatser i kapitel 4-7, mens tredje del beskriver den metode, vi anvender, når vi ser på sammenhængene mellem indsatser og elevpræstationer eller skoletrivsel i kapitel 3, 8 og 9.

ANALYSE AF STATISTISKE SAMMENHÆNGE – SIGNIFIKANSNIVEAU

Beregningen af statistiske sammenhænge er altid behæftet med en vis usikkerhed. Når man forsøger at finde en sammenhæng mellem to faktorer, får man altid kun et skøn over, hvor stor denne sammenhæng er. Vi ved derfor, at en eller flere ukendte parametre altid kan spille ind på den sande sammenhæng, når vi analyserer statistiske sammenhænge.

Et sådant skøn angives altid ved en punktværdi samt en vurdering af, hvor stor usikkerhed der er forbundet med denne værdi. Usikkerheden vises ofte ved hjælp af et signifikansniveau. Jo lavere signifikansniveau, desto mere sandsynligt er det, at sammenhængen eksisterer. Der arbejdes typisk med forskellige signifikansniveauer, og niveauet angives altid ved hjælp af stjerner. *** betyder et 1-procents-signifikansniveau, ** betyder et 5-procents-signifikansniveau, og * betyder et 10-procents-signifikansniveau.

Vi vælger et signifikansniveau på 5 pct. som den grænse, hvor vi skelner mellem, at der henholdsvis er og ikke er en sammenhæng mellem to faktorer. Ser vi eksempelvis på sammenhængen mellem skolernes arbejde og elevernes trivsel i skolen, så tolker vi det, som om der ikke er nogen sammenhæng, hvis signifikansniveauet er over 5 pct.

I kapitel 4-7 analyserer vi dog på enkelte sammenhænge, der kun er signifikante på et 10-procents-niveau. I disse kapitler fremgår det tydeligt, hvornår vi henholdsvis anvender et signifikansniveau på 5 pct. og et på 10 pct.¹² At vi i denne del af analysen ændrer signifikansniveauet, skyldes det få antal besvarelser, vi har til denne del af analysen.

SAMMENHÆNGE MELLEM TO INDSATSER

I kapitel 4-7 beskriver vi de kommunale indsatser og skolernes arbejde ved at se på beskrivende tabeller med fordelinger og gennemsnitsværdier. På udvalgte spørgsmål analyserer vi, om der er en sammenhæng i respondenterne egne besvarelser. Om disse sammenhænge er signifikante, testes ved brug af chi²-test. Testen fortæller populært sagt, hvor sikre vi kan være på, at de målte sammenhænge i gennemsnitsværdierne er reelle.

12. I anmærkningen til tabellen angiver vi, om forskellen er signifikant på et 1-procents-niveau, signifikant på et 5-procents-niveau eller signifikant på et 10-procents-niveau, eller at forskellen ikke er signifikant. Det er vigtigt at være opmærksom på, at datagrundlaget til denne rapport i nogle tilfælde er beskedent af størrelse, og at forskelle på fx fordelinger mellem skoler med mange og med få tosprogede elever, som ikke er signifikante i vores analyser, i nogle tilfælde vil være signifikante på et større datamateriale.

Vi har endvidere testet, om eksempelvis skolernes arbejde ændrer sig over tid, eller om der er overensstemmelse mellem besvarelserne fra forskellige respondentgrupper (eksempelvis skoleledere vs. skolechefer). Disse forskelle er analyseret ud fra usikkerhedsberegninger på respondenternes svar. Usikkerhedsberegningerne er foretaget ved hjælp af at angive et sikkerhedsinterval (også benævnt konfidensinterval) omkring gennemsnitsværdien.

Sikkerhedsintervallet angiver, inden for hvilke grænser den sande værdi af gennemsnitsværdien ligger. Sættes sikkerhedsintervallet til 5 pct., beregnes herefter en minimum- og en maksimumværdi for gennemsnitsværdien. Når vi eksempelvis sammenligner de gennemsnitlige besvarelser fra skolelederne og skolecheferne, må de to gennemsnitsværdier ikke ligge inden for hinandens sikkerhedsinterval for, at vi med 95 pct.s sandsynlighed kan sige, at der er tale om en forskel i besvarelserne.

Det er endvidere væsentligt at bemærke, at analyserne i kapitel 4-7 bygger på uvægtede data. I dele af analysen tager vi dog højde for, om skolerne har få eller mange tosprogede elever. Det er således et formål med analysen at undersøge, hvorvidt der er forskel på besvarelserne afhængigt af, om kommunerne og skolerne har færre eller flere tosprogede elever end gennemsnittet. I den forbindelse er det værd at bemærke, at de nyeste data om andelen af tosprogede elever i kommunerne og på skolerne i skoleåret 2010/11 endnu ikke er tilgængelige. Det betyder, at kommunernes og skolernes indsatser for skoleåret 2010/11 analyseres i forhold til andelen af tosprogede elever for skoleåret 2009/10.

SAMMENHÆNGE MELLEM INDSATSER OG ELEVPRÆSTATIONER – DEN LINEÆRE REGRESSIONSMODEL

I kapitel 8 og 9 ser vi på, om der for de tosprogede elever er en sammenhæng mellem de kommunale indsatser eller skolernes arbejde og elevpræstationer samt trivsel i skolen. Generelt for denne analyse sammenligner vi eksempelvis de kommuner, som rapporterer, at de har implementeret en indsats, med de kommuner, som ikke har. Samme tilgang anvender vi i kapitel 3, hvor vi sammenligner de tosprogede elever, der har gået i børnehaven, med de tosprogede elever, der ikke har. Her ser vi på, om det at have gået i børnehaven hænger sammen med, at eleverne også påbegynder en ungdomsuddannelse.

Til denne type af analyser anvender vi den lineære regressionsmodel. Den lineære regressionsmodel giver et bud på, hvor stærk den

lineære sammenhæng er mellem den forklarende variabel (fx implementeret indsats) og responsvariablen (fx elevpræstationer). Den lineære regressionsmodel anvender mindste kvadraters metode til at bestemme, hvorvidt der er en lineær sammenhæng mellem to variabler, for en teknisk gennemgang af metoden henviser vi til Agresti og Finlay (1999).

Det, der er værd at have for øje med denne statistiske model, er, at hvis ikke den sande sammenhæng mellem eksempelvis andelen af kommuner, der har implementeret en given indsats, og elevernes karaktergennemsnit er lineær, så vil modellen alligevel beregne den bedste lineære sammenhæng, men resultaterne vil være misvisende. Fordelen ved denne model frem for eksempelvis analyse af frekvenstabeller som i kapitel 4-7 er, at vi er i stand til at tage højde for en række baggrundsfaktorer, som vi tror påvirker sammenhængen mellem den forklarende variabel og responsvariablen.

Når vi eksempelvis ser på sammenhængen mellem kommunale indsatser og elevernes karaktergennemsnit, tager vi højde for en række forhold som fx forældrenes socioøkonomiske status. Det er vigtigt at tage højde for en række baggrundsfaktorer, som vi ved har betydning for elevpræstationer. Eksempelvis kan forældrenes socioøkonomiske status påvirke sammenhængen mellem kommunale indsatser og elevpræstationer, hvis de kommuner, der implementerer en given indsats, også har mange forældre med høj socioøkonomisk status.

Det skal dog understreges, at den lineære regressionsmodel ikke beregner årsagssammenhængen mellem indsatser og elevpræstationer. Metoden opfanger derimod korrelationer eller samvariation mellem de enkelte indsatser og elevpræstationer. Korrelationer er et kvantitativt mål for sammenhængen mellem to eller flere faktorer.

At det ikke er muligt at fortolke årsagssammenhænge på baggrund af den lineære regressionsmodel, skyldes, at metoden ikke er bedre end summen af de baggrundsvARIABLE, der indgår. Der er altid en risiko for, at vi, uanset hvor mange baggrundsvARIABLE vi kontrollerer for i analysen, vil mangle præcis den ene baggrundsvARIABLE, der forklarer hele sammenhængen mellem en given indsats og elevpræstationer. Ønsker man at analysere, hvorvidt en given indsats direkte påvirker elevpræstationer, kræves helt andre metoder såsom kontrollerede forsøg.

Gennemgående for den statistiske analyse i kapitel 3, 8 og 9 vægter vi vores besvarelser, således at en lille skole eller en lille kommune har lige så meget vægt i analysen som en stor skole. Vi vælger at vægte for at

undgå, at tiltag på en eller nogle få store skoler er afgørende for resultaterne. Vores resultater har dog vist sig at være følsomme over for, hvorvidt vi vægter eller ej.

SAMMENHÆNGE MELLEM INDSATSER OG ELEVPRÆSTATIONER – DET RELATIVE PRÆSTATIONSMÅL

I kapitel 3, 8 og 9 anvender vi også et relativt præstationsmål for de tosprogede elevers succes i skolen. Med det relative præstationsmål ser vi på, hvordan de enkelte indsatser får de tosprogede elever til at klare sig i forhold til deres etnisk danske klassekammerater. Som nævnt i ovenstående afsnit er det gennemgående for den statistiske analyse, at vi eksempelvis sammenligner skoler med og uden ekstra lektiehjælp. Vi laver samme sammenligning, når vi anvender det relative præstationsmål. Her ser vi dog på, om forskellen mellem de tosprogede elever og deres etnisk danske klassekammeraters præstationer er større på skoler med særlig lektiehjælp end på skoler uden lektiehjælp.

Denne dimension er relevant, idet fx skolernes generelle undervisningstilbud er forskellige (se fx CEPOS, 2010; Jensen & Palmhøj, 2010; Rangvid, 2008) i en sådan grad, at det kan være afgørende for vores resultater. Eksempelvis kan det være, at de skoler, som ikke implementerer særlig lektiehjælp, heller ikke har brug for det, fordi deres generelle undervisningstilbud er så godt, at de tosprogede elever i forvejen har stor succes i skolen. Det relative præstationsmål tager højde for denne forskel i det generelle undervisningstilbud, idet både de tosprogede elever og etnisk danske elever af samme årgang og på samme skole modtager det samme generelle undervisningstilbud.

Dog kan man heller ikke med det relative mål se helt bort fra, at indsatser, som er møntet på tosprogede elever, faktisk også har en betydning for de danske elever. Hermed ender alle elever med i et eller andet omfang at få glæde af indsatsen. Det vil i så fald medføre, at det relative løft af tosprogede elever bliver mindre, fordi deres absolutte løft skal ses i forhold til en gruppe, som også har fået et løft. Som eksempel på denne mulighed kan nævnes tiltag såsom en ekstra lærer i den almindelige undervisning. Et sådan tiltag understøtter ikke alene de tosprogede elevers læring, men er også med til at skabe mere ro og disciplin i klasse-lokalet, således at såvel de tosprogede elever som de danske får mere udbytte af undervisningen. Analyserne tager ikke højde for den side af de meget komplekse sammenhænge, vi her forsøger at udrede.

Det relative mål beregnes helt konkret ved hjælp af et interaktionsled mellem elevtype (tosprogede vs. etnisk danske elever) i en fixed effects-model. For en detaljeret gennemgang af fixed effects-metoden henvises til eksempelvis Angrist og Pischke (2009).

BILAG 2 BORTFALDSANALYSE

I forbindelse med denne rapport har vi foretaget spørgeskemaundersøgelser blandt kommunale skolechefer, skolernes ledere og lærere, forældre til elever i 2. klasse samt elever i 9. klasse. I spørgeskemaundersøgelser vil der altid være bortfald, da det aldrig er muligt at opnå svar fra alle udtrukne personer. Der er flere årsager til bortfald. Eksempelvis kan det være svært for interviewererne at opnå kontakt til de udtrukne personer, mens andre af de udtrukne personer ikke ønsker at deltage i undersøgelsen af forskellige årsager.

Vi undersøger i dette kapitel, hvordan bortfaldet fordeler sig på deltagende kommuner, skoler og forældre. Til denne analyse anvender vi informationer fra Danmarks Statistik og ser på, hvordan forældre, kommuner og skoler fordeler sig med hensyn til regional placering, et sæt socioøkonomiske faktorer og oprindelsesland. For bortfaldsanalysen af kommuner og skoler ser vi endvidere på enkelte skolekarakteristika samt præstationsmål på uddannelsesområdet.

I spørgeskemaundersøgelserne har vi gjort et stort stykke arbejde for at reducere bortfaldet, idet et meget stort bortfald medfører, at datamaterialet bliver for spinkelt til at foretage detaljerede analyser. Et andet og mere væsentligt problem ved bortfald er, at det kan være skævt. Ved skævt bortfald forstås, at nogle typer af personer er mere tilbøjelige til at deltage i spørgeskemaundersøgelser end andre. Konsekvensen ved et skævt bortfald er, at datamaterialet ikke bliver repræsentativt for den gruppe af personer, skoler eller kommuner, som vi ønsker at udtale os om. Tidligere erfaringer tyder på, at det er svært at opsamle data for etniske minoriteter samt blandt fagpersoner på skole- og kommuneniveau (fx Deding, Fridberg & Jakobsen, 2008; Dex & Rosenberg, 2008). Nogle af grundene til de manglende svar er blandt andet sprogproblemer hos tosprogede samt manglende tid og ressourcer til at besvare skemaerne.

Bortfaldsanalysen af forældreinterviewene anvender baggrundsinformationer omkring den forælder, der besvarer interviewet. For bortfaldsanalysen af kommunerne og skolerne anvender vi derimod informationer omkring forældrene til henholdsvis kommunernes og skolernes 9.-klasses-folkeskoleelever, idet langt størstedelen af vores analyser omhandler eleverne i 9. klasse.

BORTFALD I FORÆLDRESKEMAERNE

I analysen af forældrenes oplevelse af deres børns skolegang spørger vi en række forældre til elever i 2. klasse. I dette afsnit undersøger vi, om der er et større frafald blandt nogle forældre end blandt andre. Det gøres ved at sammenligne fordeling af henholdsvis deltagende og ikke-deltagende forældre på en række baggrundskarakteristika, der er hentet fra Danmarks Statistiks registre. 331 forældre har besvaret spørgeskemaet, mens 359 har undladt at svare. Den overordnede svarprocent er derfor 48 pct., hvilket er på niveau med tidligere undersøgelser af personer med anden etnisk herkomst end dansk (Deding & Olsson, 2009). For de udvalgte elever besvares forældreinterviewet i lidt mere end halvdelen af tilfældene af mødrene (56,8 pct.).

Vi undersøger først, hvordan fordelingen af deltagende og ikke-deltagende forældre til tosprogede børn fordeler sig inden for regionerne. Bilagstabel B2.1 viser denne fordeling. For hver region sammenlignes andelen af deltagende og ikke-deltagende kommuner. Det gøres ved at lave en t-test, hvor det testes, om forskellen på andelen er signifikant forskellig fra nul.¹³

Det fremgår af bilagstabel B2.1, at de deltagende og ikke-deltagende forældre til tosprogede børn ikke fordeler sig nævneværdigt forskelligt, når det gælder bopælsregion. Dette ses ud fra, at der i tabellen ikke er nogen signifikant forskel på fordelingen af deltagende og ikke-deltagende forældre til tosprogede børn. Der er derfor ikke noget skævt bortfald i forhold til, hvor i landet forældrene er bosat, som kan påvirke udfaldet i analysen.

Vi vil nu undersøge, hvordan frafaldet af forældre til tosprogede børn fordeler sig på en række socioøkonomiske faktorer. Vi har valgt at fokusere på, om der er et skævt frafald, hvis den deltagende forælder er arbejdsløs, på pension eller uden for arbejdstyrken, og hvis forælderen er lavt uddannet. Det vil sige, hvis højeste fuldførte uddannelse er grundskolen. Desuden ser vi på, om der er et skævt frafald blandt eneforældre til tosprogede børn. Fælles for disse socioøkonomiske faktorer er, at de alle er en indikation på familier med knappe ressourcer. Fordelingen af deltagende og ikke-deltagende forældre fremgår af bilagstabel B2.2.

13. Ligesom chi²-testen fortæller t-testen populært sagt, hvor sikre vi kan være på, at de målte sammenhænge i gennemsnitsværdierne er reelle (jf. kapitel 3).

BILAGSTABEL B2.1

Deltagende og ikke-deltagende tosprogede forældre fordelt efter bopælsregion.

Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
<i>Region</i>			
Nordjylland	5,1	4,5	-0,6
Midtjylland	19,0	17,3	-1,7
Syddanmark	19,6	17,3	-2,3
Hovedstaden	32,6	36,5	3,9
Sjælland	16,9	12,5	-4,4
Ukendt region	6,6	12,0	5,4
Antal observationer	331	359	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

Der er ingen signifikant forskel på, om forældre til tosprogede børn har deltaget eller ikke deltaget, når der ses på andelen af lavt uddannede forældre. Blandt forældre til tosprogede børn, der er på pension eller uden for arbejdsstyrken, er der derimod en signifikant forskel på, hvor mange der har deltaget. 27,5 pct. af de forældre, der har deltaget, er pensioneret eller står uden for arbejdsstyrken, mens det gælder for 35,9 pct. af de 359 forældre, der ikke har deltaget. Når andelen af forældre, der er på pension eller uden for arbejdsstyrken, er lavere hos de deltagende end de ikke-deltagende forældre, tyder det på, at de forældre, der har deltaget, kommer fra mere ressourcerstærke hjem.

Samme tendens ser vi hos den andel af forældre, der bor alene med deres børn. Her er der ligeledes en lavere andel af eneforældre blandt de deltagende forældre set i forhold til de ikke-deltagende forældre. Idet 13,9 pct. af de deltagende tosprogede forældre er eneforældre mod 25,6 pct. af de ikke-deltagende forældre, jf. bilagstabel B2.2. For eneforældre er der således en tilbøjelighed til ikke at deltage, idet der er en signifikant forskel på 11,7 procentpoint.

Vi ser nu på bortfaldet for forældre til tosprogede børn i forhold til deres oprindelsesland, fordelingen vises i bilagstabel B2.3. Vi benytter oprindelseslandet for den forælder, der har deltaget i undersøgelsen. For forældre, der stammer fra EU og Norden, er der ingen signifikant forskel på fordelingen af deltagende og ikke-deltagende forældre. Ser vi derimod på forældre, der stammer fra det øvrige Europa, er der et skævt frafald. Der er 36,3 pct. af de deltagende forældre, der stammer fra det øvrige Europa, mens kun 21,7 pct. af de ikke-deltagende stammer fra det øvrige Europa. Der er således en tendens til, at forældre, der stammer fra det

øvrige Europa, er mere tilbøjelige til at deltage, sammenlignet med forældre, der stammer fra de øvrige lande.

BILAGSTABEL B2.2

Socioøkonomiskbaggrund for deltagende og ikke-deltagende tosprogede forældre.
Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Grundskole er højest fuldførte uddannelse	29,3	32,3	3,0
Pension/uden for arbejdsstyrken	27,5	35,9	8,4 **
Arbejdsløshed	10,6	9,2	-1,4
Eneforældre	13,9	25,6	11,7 ***
Antal observationer	331	359	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

For forældre, der stammer fra Afrika, er der en signifikant forskel på 4,5 procentpoint i fordelingen af deltagende og ikke-deltagende. Der er derimod ingen signifikant forskel i fordeling af deltagende og ikke-deltagende for forældre, der stammer fra USA, Canada, Australien, New Zealand, Asien og Oceanien.

Desuden er der en signifikant forskel i fordelingen af deltagende og ikke-deltagende for forældre, hvor deres oprindelsesland er ukendt i datasættet. Der er blandt de deltagende forældre 8,2 pct., hvis oprindelsesland er ukendt. Blandt de forældre, der ikke deltog, er der 13,4 pct., der har et ukendt oprindelsesland. Det svarer til en signifikant forskel på 5,2 procentpoint. Der er således en tendens til, at forældre med oprindelse i Afrika og forældre med ukendt oprindelsesland er mere tilbøjelige til ikke at deltage, mens forældre med oprindelse i ”øvrige Europa” (ikke EU og Norden) er mere tilbøjelige til at deltage. Forældre med afrikansk oprindelse og statsløse er typisk flygtninge. De har derfor også i udgangspunktet meget få ressourcer. De knappe ressourcer kan til dels forklare deres manglende engagement i spørgeskemaundersøgelsen.

Alt i alt er der meget små forskelle mellem de forældre, der deltager, og de forældre, der ikke deltager i vores undersøgelse, hvilket betyder, at bortfaldet ikke er særligt skævt. De enkelte forskelle, som vi dog finder, peger alle i retning af, at der er lidt flere ressourcestærke forældre, som svarer på vores spørgsmål. Eksempelvis er der en lavere andel af statsløse forældre (ukendt oprindelsesland) og eneforældre, der besvarer skemaet.

BILAGSTABEL B2.3

Deltagende og ikke-deltagende tosprogede forældre fordelt efter oprindelsesland.
Procent og antal.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
EU samt Norden	5,4	5,6	0,1
Øvrige Europa	36,3	21,7	-14,5 ***
Afrika	10,3	14,8	4,5
USA/CN/AUS/NZ ¹	0,6	1,9	1,3
Asien/Oceanien ²	39,3	42,6	3,3
Ukendt oprindelsesland	8,2	13,4	5,2 **
Antal observationer	331	359	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

1. CN: Canada, AUS: Australien, NZ: New Zealand.

2. Oceanien: Kiribati, Vanuatu, Tonga, Fiji, Samoa, Papua Ny Guinea, Salomonøerne og øer i Stillehavet.

BORTFALDSANALYSE AF SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN STILET MOD SKOLECHEFERNE

I analysen af kommunernes arbejde over for tosprogede elever er alle 98 kommuner blevet bedt om at deltage i spørgeskemaundersøgelsen. Der er 54 kommuner, der har deltaget, og 44 kommuner, der ikke har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen. Det giver en samlet svarprocent på 55 pct. Vi ser først på, hvordan kommunerne fordeler sig rent geografisk, hvilket fremgår af bilagstabel B2.4.

Inden for hver region er der stort set ikke nogen forskel mellem andelen af kommuner, der har deltaget og ikke deltaget. Der er dog en enkelt undtagelse. I Region Nordjylland er der en større andel af kommuner, der ikke har deltaget (18,2 pct.) end deltaget (5,6 pct.). Forskellen på 12,6 procentpoint er signifikant, dermed er skolechefer fra Region Nordjylland underrepræsenteret i datamaterialet.

Vi ser nu på bortfaldet af kommunerne i forhold til forældrenes socioøkonomiske status. Vi benytter samme socioøkonomiske faktorer som i foregående afsnit, dog er det her farens socioøkonomiske baggrund, der bruges som indikator. Vi ser her på alle fædre til tosprogede elever i 9. klasse i kommunen. Bilagstabel B2.5 viser fordelingen af deltagende og ikke-deltagende kommuner. Der er ingen signifikant forskel på fordelingen af deltagende og ikke-deltagende kommuner, når der ses på familiernes socioøkonomiske baggrund. Derved har andelen af forældre med knappe ressourcer bosat i kommunen ingen indflydelse på, hvorvidt kommunerne har deltaget i spørgeskemaundersøgelsen.

BILAGSTABEL B2.4

Deltagende og ikke-deltagende kommuner fordelt efter region. Procent og antal.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
<i>Region</i>			
Nordjylland	5,6	18,2	12,6 **
Midtjylland	22,2	15,9	-6,3
Syddanmark	24,1	20,5	-3,6
Hovedstaden	33,3	20,5	-12,9
Sjælland	14,8	0,3	-14,6
Antal observationer	54	44	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

BILAGSTABEL B2.5

Socioøkonomisk baggrund for forældrene i deltagende og ikke-deltagende kommuner. Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Grundskole er højest fuldførte uddannelse	21,5	22,4	0,9
Pension/uden for arbejdsstyrken	10,8	10,9	0,1
Arbejdsløshed	2,9	3,1	0,2
Eneforælder	13,3	13,4	0,2
Antal observationer	54	44	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

Vi undersøger nu, om der er forskel på andelen af kommuner, der har deltaget og ikke deltaget på baggrund af forældrenes oprindelsesland. I bilagstabel B2.6 ses fordelingen af deltagende og ikke-deltagende kommuner efter oprindelsesland. Kun andelen af forældre med afrikansk oprindelse er overrepræsenteret, idet 0,6 pct. af forældrene i de deltagende kommuner har afrikansk oprindelse mod 0,3 pct. af forældrene i de ikke-deltagende kommuner. Forskellen på 0,3 procentpoint er signifikant på et 5-procents-niveau.

Vi ser nu på bortfaldet af kommunerne i forhold til skolernes karakteristika. Vi ser på skolernes størrelse, forholdet mellem antallet af elever pr. lærer og antallet af undervisningstimer i 9. klasse. Fordelingen af deltagende og ikke-deltagende kommuner vises i bilagstabel B2.7.

Antallet af elever viser folkeskolernes størrelse. Folkeskolerne i de deltagende kommuner har i gennemsnit 533,1 elever, mens folkeskolerne i de ikke-deltagende kommuner i gennemsnit har 491,7 elever. De deltagende kommuner har således i gennemsnit flere elever på deres folkeskoler end de ikke-deltagende kommuner. For de øvrige skolekarakte-

ristika finder vi ingen forskelle mellem deltagende og ikke-deltagende kommuner.

BILAGSTABEL B2.6

Deltagende og ikke-deltagende kommuner fordelt efter forældrenes oprindelsesland. Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Danmark	88,8	91,6	2,8
EU samt Norden	0,3	0,3	0,0
Øvrige Europa	3,7	2,4	-1,3
Afrika	0,6	0,3	-0,3 **
USA/CN/AUS/NZ ¹	0,1	0,1	0,0
Asien/Oceanien ²	3,1	2,0	-1,1
Antal observationer	54	44	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

1. CN: Canada, AUS: Australien, NZ: New Zealand.

2. Oceanien: Kiribati, Vanuatu, Tonga, Fiji, Samoa, Papua Ny Guinea, Salomonøerne og øer i Stillehavet.

BILAGSTABEL B2.7

Skolekarakteristika for deltagende og ikke-deltagende kommuner. Antal og procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Folkeskoleelever i alt	533,1	491,7	-41,3 **
Laveste lærer/elev-ratio ¹	14,9	21,5	6,6
Samlet antal undervisningstimer i 9. klasse	615,1	588,7	-26,4
Antal observationer	54	44	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

1. Lærer/elev-ratio definerer andelen af fuldtidsansatte lærer pr. elev. Ratioen er opdelt i fire kvartiler. Laveste lærer/elev-ratio angiver andelen af skoler i kommunen med lærer/elev-ratio blandt de nederste 25 pct. på landsplan.

Vi ser nu på, om der er forskel på andelen af deltagende og ikke-deltagende kommuner i forhold til nogle præstationsmål på uddannelsesområdet. Vi ser på andelen af elever, der ikke er i gang med en uddannelse, 3 måneder efter de har afsluttet 9. klasse. Dernæst ser vi på andelen af elever, der er ved at tage en kompetencegivende ungdomsuddannelse, 3 måneder efter de har afsluttet 9. klasse. Til sidst ses på andelen af elever, der har et karaktergennemsnit over 7 på den nye skala. Fordelingen af deltagende og ikke-deltagende kommuner vises i bilagstabel B2.8. Vi finder ikke nogen forskelle mellem deltagende og ikke-deltagende kommuner inden for de forskellige præstationsmål.

BILAGSTABEL B2.8

Præstationsmål for deltagende og ikke-deltagende kommuner. Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Ikke i uddannelse 3 måneder efter 9. klasse	7,4	7,2	-0,1
Påbegyndt en kompetencegivende ungdomsuddannelse 3 måneder efter 9. klasse	33,1	30,2	-2,9
Karaktersnit over 7	23,4	25,4	2
Antal observationer	54	44	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

BORTFALDSANALYSE AF SPØRGESKEMAUNDERSØGELSEN TIL SKOLERNE

På skoleniveau er det skolelederen eller lærere, som underviser i 2. og 9. klasse, der har deltaget i undersøgelsen. Der er 115 skoler, der har deltaget, mod 88 skoler, der ikke har deltaget. Den samlede svarprocent er derfor 57 pct.

I bilagstabel B2.9 ser vi på fordelingen af deltagende og ikke-deltagende skoler fordelt på regioner. Geografisk set er der ingen signifikant forskel på fordelingen af deltagende og ikke-deltagende skoler. Det bemærkes dog, at i Region Syddanmark og Region Hovedstaden er andelen af ikke-deltagende større end andelen af deltagende skoler, mens det forholder sig omvendt for de resterende regioner, jf. bilagstabel B2.9.

BILAGSTABEL B2.9

Deltagende og ikke-deltagende skoler fordelt efter region. Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
<i>Region</i>			
Nordjylland	10,4	5,7	-4,8
Midtjylland	20,0	17,0	-3,0
Syddanmark	23,5	28,4	4,9
Hovedstaden	30,4	37,5	7,1
Sjælland	15,7	11,4	-4,3
Antal observationer	115	88	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

Vi ser nu på bortfaldet af skoler i forhold til forældrenes socioøkonomiske status. Vi benytter igen oplysninger på faren som en indikator for forældrenes socioøkonomiske status. Fordelingen af deltagende og ikke-deltagende skoler ses i bilagstabel B2.10.

Der er ingen signifikant forskel på, om skolerne har deltaget eller ej, når der ses på forældrenes socioøkonomiske baggrund. Der er dermed

ingen tendens til, at skoler, hvor mange af eleverne kommer fra en resourcesvag familie, ikke har deltaget. Elevernes socioøkonomiske baggrund giver dermed ikke nogen skævhed i bortfaldet.

BILAGSTABEL B2.10

Socioøkonomiske faktorer for forældrene i deltagende og ikke-deltagende skoler.
Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Grundskole er højest fuldførte uddannelse	23,4	22,6	-0,8
Pension/uden for arbejdsstyrken	13,1	11,3	-1,8
Arbejdsløshed	2,8	2,5	-0,3
Eneforælder	15,3	13,5	-1,8
Antal observationer	115	88	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

Vi ser nu på bortfaldet af skoler i forhold til forældrenes oprindelsesland. Fordelingen af deltagende og ikke-deltagende skoler fremgår af bilagstabel B2.11. Vi finder alene en forskel blandt andelen af forældre med oprindelse i Asien eller Oceanien. Her er andelen 3,5 pct. blandt de deltagende skoler og 2,0 blandt de ikke-deltagende skoler. Forskellen på 1,4 procentpoint er signifikant, jf. bilagstabel B2.11. Derved er skoler, hvor flere af forældrene er af asiatisk oprindelse, mere tilbøjelige til at deltage. Andelen er dog så lille, at den ikke giver nogen mærkbar skævhed i datamaterialet.

BILAGSTABEL B2.11

Deltagende og ikke-deltagende skoler fordelt efter forældrenes oprindelsesland.
Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Danmark	87,0	89,7	2,7
EU samt Norden	0,3	0,3	0,0
Øvrige Europa	4,3	3,7	-0,7
Afrika	0,3	0,6	0,3
USA/CN/AUS/NZ ¹	0,1	0,1	0,0
Asien/Oceanien ²	3,5	2,0	-1,4 **
Antal observationer	115	88	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

1. CN: Canada, AUS: Australien, NZ: New Zealand.

2. Oceanien: Kiribati, Vanuatu, Tonga, Fiji, Samoa, Papua Ny Guinea, Salomonøerne og øer i Stillehavet.

Vi ser nu på fordelingen af deltagende og ikke-deltagende skoler i forhold til skolens karakteristika. Fordelingerne fremgår af bilagstabel B2.12. De deltagende skoler har i gennemsnit flere elever end de ikke-deltagende skoler. Det tyder på, at små skoler er mindre tilbøjelige til at deltage i undersøgelsen. Der er også forskel på lærer/elev-ratio. Andelen af skoler med den laveste lærer/elev-ratio er højere for ikke-deltagende skoler frem for deltagende skoler. Hvor 18,3 pct. af de deltagende skoler ligger i de dårligste 25 pct., når det gælder lærer/elev-ratio på landsplan, mens 33,0 pct. af de ikke-deltagende kommuner har skoler med den dårligste lærer/elev-ratio. Der er derfor en tendens til, at det er de mere ressourcestærke skoler, som har deltaget i undersøgelsen. Desuden kan det bemærkes, at de skoler, der ikke har deltaget, har et højere antal undervisningstimer i 9. klasse. Forskellen på det samlede antal undervisningstimer i 9. klasse er dog ikke signifikant.

BILAGSTABEL B2.12

Skolekarakteristika for deltagende og ikke-deltagende skoler. Procent og antal.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Antal folkeskoleelever i alt	550,4	492,3	-58,1 **
Laveste lærer/elev-ratio ¹	18,3	33,0	14,7 **
Samlet antal undervisningstimer i 9. klasse	609,8	613,7	3,8
Antal observationer	115	88	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

1. Lærer/elev-ratio definerer andelen af fuldtidsansatte lærer pr. elev. Ratioen er opdelt i fire kvartiler. Laveste lærer/elev-ratio angiver andelen af skoler med en lærer/elev-ratio blandt de nederste 25 pct. på landsplan.

Vi ser nu på, om der er forskel på andelen af deltagende og ikke-deltagende skoler i forhold til nogle præstationsmål på uddannelsesområdet. Vi benytter samme præstationsmål, som vi gjorde på kommuneniveau. Fordelingen af deltagende og ikke-deltagende skoler på elevernes præstationsmål vises i bilagstabel B2.13. Bortfaldet er ikke skævt, når der ses på de første to præstationsmål, derimod er der en skævhed i forhold til andelen af elever med et karaktersnit over 7. Der er 19,3 pct. og 22,3 pct. af eleverne på henholdsvis de deltagende og de ikke-deltagende skoler, der har et karaktersnit over 7. Der er derved en signifikant større andel af eleverne i de ikke-deltagende skoler, der har et karaktersnit over 7, end i de deltagende skoler, jf. bilagstabel B2.13. Når vi ser på præstationsmålene, er der således ingen tendens til, at de mere ressourcestærke skoler i højere grad deltager.

BILAGSTABEL B2.13

Præstationsmål for deltagende og ikke-deltagende skoler. Procent.

Deltaget	Ja	Nej	Forskel
Ikke i uddannelse 3 måneder efter 9. klasse	7,0	8,2	1,2
Påbegyndt en kompetencegivende ungdomsuddannelse 3 måneder efter 9. klasse	31,9	33,1	1,2
Karaktersnit over 7	19,3	22,3	3,1 **
Antal observationer	115	88	

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Forskel er beregnet ud fra en t-test.

SAMMENFATNING

Alt i alt finder vi meget få forskelle blandt henholdsvis deltagende og ikke-deltagende forældre, kommuner og skoler. Kun for forældrene er der en lille tendens til et skævt bortfald. Forældre, der er eneforældre, er statsløse eller permanent uden for arbejdsstyrken/på pension har i mindre grad deltaget. Dog er der for uddannelsesniveaue eller øvrige oprindelseslande ingen forskelle. Der tegner sig derfor et billede af, at ressourcetsvage forældre til tosprogede er en smule underrepræsenteret.

På kommuneniveau er der på nogle områder forskelle. Kommunerne i Region Nordjylland har i mindre grad deltaget. Ingen af kommunerne i Region Nordjylland har en høj andel af tosprogede, så frafaldet er ikke drevet af en øget arbejdsbyrde grundet tosprogede. For kommunerne er der ligeledes en tendens til, at de har flere større end små skoler. Mere vigtigt er det dog, at vi hverken finder nogle forskelle i forældrenes socioøkonomiske status eller nogle forskelle i elevpræstationer.

For skolerne finder vi nogle forskelle, når det gælder skolekarakteristika og til dels også elevpræstationer. Flere store end små skoler deltager, og andelen af skoler med en lavt lærer/elev-ratio er også mindre for de deltagende frem for de ikke-deltagende skoler. Skoler, der vælger at deltage, har dog elever, som får lavere karaktergennemsnit, set i forhold til de skoler, der ikke deltager. Der er derfor ikke noget entydigt billede af, hvilke skoler der vælger at deltage.

BILAG 3 BAGGRUNDSVARIABLE

I dette bilag beskriver vi, hvilke baggrundsvariabler som vi anvender i analysen samt vores begrundelser for at anvende dem. Baggrundsvariablerne er inddelt i tre kategorier. Den første kategori er karakteristika, der ikke er relateret til skolen, og som er helt uden for skolens indflydelse. Den anden kategori er karakteristika, der er relateret til skolen, men som skolen ikke har eller kun i begrænset omfang har indflydelse på. Mens den sidste kategori er karakteristika, der er relateret til skolen, og som skolen har indflydelse på.

KARAKTERISTIKA, DER IKKE ER RELATERET TIL SKOLEN, OG SOM ER HELT UDEN FOR SKOLENS INDFLYDELSE

Individuelle elevkarakteristika er blandt andet nogle af de forhold, som er helt uden for skolernes indflydelse, men som ikke desto mindre har betydning for elevernes succes i skolen. Vi tager højde for køn og oprindelsesland i analyserne. Variabler, som en række analyser fremhæver som to afgørende demografiske indikatorer for elevernes præstationer i uddannelsessystemet. Eksempelvis er det et velkendt fænomen i nyere tid, at drenge klarer sig dårligere i skolen end piger. Dette gør sig også i særdeleshed gældende blandt tosprogede elever (Jakobsen & Liversage, 2010). Nyere studier af kønsforskelle i uddannelsessystemet peger på, at en af årsagerne til kønsforskellene er, at drenges og pigers præstationer i grundskolen ikke bedømmes på samme måde (Bonesrønning, 2008).

I analysen tager vi også højde for fødselsvægten, idet nogle studier påviser, at lav fødselsvægt har en kausal betydning for elevernes skolemæssige præstationer samt påbegyndelse af en ungdomsuddannelse, se eksempelvis Black, Deveraux og Salvanes (2007). Årsagerne hertil kan være mange, men generelt hentyder denne litteratur, at finmotoriske elementer i fosterets udvikling også har betydning for indlæringen.

Den sidste form for individuelle karakteristika, som vi inddrager i analysen, er elevernes alder (i aldersgruppen 14-17 år) på det tidspunkt, hvor de afslutter 9.-klasses-afgangseksamen. Danske undersøgelser har nemlig vist, at alderen hænger sammen med elevernes præstationer til eksamen (CEPOS, 2008). De elever, der er lidt ældre end 16 år på tidspunktet for afgangseksamen, klarer sig generelt lidt bedre, end de elever, der er under 16 år på tidspunktet for afgangsprøven. Alderen kan derfor ses som en indikator på modenhed eller læringsparathed i skolen.

I analysen tager vi også højde for familief forhold og mors alder ved fødslen. Stabile familiemønstre har i flere sammenhænge vist sig afgørende for børns trivsel (Ottosen, 2004). Da trivsel og læring i høj grad hænger sammen, vil stabile familiemønstre også have betydning for, hvor modtagelige børnene er over for læring i folkeskolen.

Mors alder ved fødslen har også vist sig at spille en rolle for børnenes udvikling. Specielt hævder flere undersøgelser, at der er negative konsekvenser af at være født af yngre mødre (mødre under 24 år) i form af lavere fødselsvægt og for tidlig fødsel. Samtidig er selve graviditeten og fødslen også forbundet med flere risici for mødre over 35 år. For en gennemgang af denne litteratur, se Ohlsson & Shah (2008).

En væsentlig baggrundsvariabel er forældrenes uddannelse. En række studier viser, at forældrenes egen uddannelse har en lille, men dog direkte effekt for børnenes uddannelsesvalg (Bingley m.fl., 2009; Björklund, Lindahl & Plug, 2006; Sacerdote, 2007). Forældrenes uddannelse anvendes ofte som indikator for familiens generelle socioøkonomiske status. Af andre faktorer kan nævnes forældrenes indkomst eller nuværende jobstatus. Specielt tilknytning til arbejdsmarkedet er også en god indikator for, hvorvidt forældrene tilhører en marginaliseret gruppe. Vi tager både højde for begge forældres uddannelse, jobstatus og indkomst i analyserne.

KARAKTERISTIKA, DER ER RELATERET TIL SKOLEN, MEN SOM SKOLEN IKKE HAR ELLER KUN I BEGRÆNSET OMFANG HAR INDFLYDELSE PÅ

Elevsammensætningen er et forhold, som skolen ikke har direkte indflydelse på, men som også har betydning for elevernes succes i skolen. Enkelte studier påpeger betydningen af elevsammensætningen, idet elevsammensætningen afspejler ”kvaliteten” af den enkelte elevs klassekammerater, se eksempelvis Bonesrønning (2008) og Rangvid (2008). Vi karakteriserer kvaliteten af den enkelte elevs klassekammerater ved hjælp af et gennemsnit af klassekammeraternes forældrekaraktistika, såsom andelen af klassekammerater, hvis forældre står uden for arbejdsmarkedet.

KARAKTERISTIKA, DER ER RELATERET TIL SKOLEN, OG SOM SKOLEN HAR INDFLYDELSE PÅ

Skolestørrelse er et af de fysiske skoleforhold, som vi tager højde for. Flere undersøgelser diskuterer betydningen af skolestørrelse. En stor

skole har flere stordriftsfordele, mens mindre skoler kan have tættere kontakt mellem elever og lærere. Generelt finder litteraturen dog alene mindre effekter af skolestørrelse (Hanushek & Welch, 2006).

En anden indikator for fysiske skoleforhold, som vi anvender, er klassestørrelsen. Inden for primært den økonomiske litteratur er der meget fokus på klassestørrelsen. Tesen er, at jo færre elever i klasserne, desto mere opmærksomhed får eleverne fra lærerne, og hermed øges sandsynligheden for optimal læring for hver enkelt elev. For internationale studier, se eksempelvis Angrist og Lavy (1999), Hoxby (2000), Krueger (1999), og for skandinaviske studier, se eksempelvis Heinesen (2010).

Vi tager også højde for antallet af skemalagte undervisningstimer i 9. klasse samt antallet af skemalagte undervisningstimer i henholdsvis dansk og matematik. Specielt inden for den økonomiske litteratur interesserer man sig for antallet af undervisningstimer, hvor tesen er, at jo flere undervisningstimer, den enkelte elev får, desto mere vil de lære. Marcotte (2007) viser eksempelvis, at antallet af undervisningstimer har betydning for elevernes præstationer i både læsning og matematik.

I flere af analyserne tager vi også højde for lærer/elev-ratio. Ligesom klassestørrelse har lærer/elev-ratio traditionelt set været meget i fokus i den økonomiske uddannelseslitteratur, idet færre elever pr. lærer anses for at være et godt mål for, hvor meget tid den enkelte lærer har til hver elev. Resultaterne er dog ikke entydige. Når det angår Danmark, viser Heinesen og Graversen (2005) eksempelvis, at færre elever i forhold til lærere i grundskolen ikke har betydning for elevernes videre uddannelse, mens Bingley, Jensen og Walker (2005) viser, at der er en mindre positiv effekt.

I vores datamateriale indgår der også oplysninger om lærernes alder, hvilket i internationale studier oftest anvendes som en indikator for lærernes erfaringer (Hanushek & Welsh, 2006).

BILAG 4 TABELLER TIL KAPITEL 8

Bilagstabeller til kapitel 8 vises på de følgende sider. I tabellerne ses koefficienter og standardfejl fra regressioner på kommuneniveau.

BILAGSTABEL B4.1

Sammenhæng mellem kommunale skolepolitiske målsætninger/handleplaner og karaktergennemsnit. Kommuner med mange tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. kl.		
	Tosprogede		Tosprogede ift.
	Alle ¹	Kønsforskel ²	etnisk danske ³
Supplerende undervisning i dansk som andetsprog	0,00 (0,01)	0,01 (0,02)	0,04 ** (0,02)
Dansk som andetsprog som dimension i alle fag	0,03 (0,01)	0,04 (0,02)	0,04 ** (0,02)
Kvalitetssikring af undervisningen i dansk som andetsprog	0,03 ** (0,01)	0,04 (0,02)	0,04 ** (0,02)
Kompetenceudvikling/opkvalificering af lærer i dansk som andetsprogs	-0,02 (0,01)	0,04 (0,02)	0,02 (0,02)
Kulturel mangfoldighed	0,02 (0,01)	0,02 (0,02)	0,01 (0,02)
Skole-hjem-samarbejde med tosprogede elevers forældre	0,01 (0,01)	0,03 (0,02)	0,03 (0,02)
UU-vejledning målrettet tosprogede elever	0,07 *** (0,02)	0,02 (0,03)	0,02 (0,02)
Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse blandt tosprogede elever	0,03 (0,02)	-0,02 (0,03)	0,02 (0,02)
Antal målsætninger, kommunen har	0,01 *** (0,00)	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)
Antal elever	3.258	3.258	20.250

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskere elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.2

Sammenhæng mellem kommunale skolepolitiske målsætninger/handleplaner og overgang til ungdomsuddannelse efter 9. klasse. Kommuner med mange tosprogede elever

	Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. kl.		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsfor- skel ²	
Supplerende undervisning i dansk som andetsprog	0,06 *** (0,02)	0,00 (0,03)	0,04 (0,02)
Dansk som andetsprog som dimension i alle fag	0,06 *** (0,02)	0,04 (0,03)	0,03 (0,02)
Kvalitetssikring af undervisningen i dansk som andetsprog	0,04 ** (0,02)	0,05 (0,03)	0,03 (0,02)
Kompetenceudvikling/opkvalificering af lærer i dansk som andetsprog	0,02 (0,02)	0,07 ** (0,03)	-0,03 (0,02)
Kulturel mangfoldighed	0,03 (0,02)	-0,06 (0,03)	0,04 *** (0,01)
Skole-hjem-samarbejde med tosprogede elevers forældre	-0,04 (0,02)	0,00 (0,03)	0,02 (0,02)
UU-vejledning målrettet tosprogede elever	-0,03 (0,03)	-0,07 (0,05)	0,02 (0,02)
Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse blandt tosprogede elever	-0,01 (0,03)	-0,03 (0,05)	0,03 (0,02)
Antal målsætninger, kommunen har	0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	0,00 (0,00)
Antal elever	3.258	3.258	20.250

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsatsen anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drenge i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskeres elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.3

Sammenhæng mellem kommunale skolepolitiske målsætninger/handleplaner og karaktergennemsnit. Kommuner med få tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsfor- skel ²	
Supplerende undervisning i dansk som andet- sprog	-0,06** (0,02)	0,04 (0,04)	-0,01 (0,03)
Dansk som andetsprog som dimension i alle fag	-0,06 (0,03)	0,04 (0,06)	-0,04 (0,03)
Kvalitetssikring af undervisningen i dansk som andetsprog	-0,03 (0,03)	0,08 (0,05)	-0,02 (0,03)
Kompetenceudvikling/opkvalificering af lærer i dansk som andetsprog	-0,05 (0,03)	0,04 (0,05)	-0,01 (0,03)
Kulturel mangfoldighed	-0,06** (0,03)	-0,07 (0,05)	-0,02 (0,03)
Skole-hjem-samarbejde med tosprogede ele- vers forældre	-0,03 (0,03)	-0,01 (0,05)	-0,01 (0,03)
UU-vejledning målrettet tosprogede elever	-0,03 (0,03)	0,02 (0,05)	0,00 (0,03)
Overgang fra grundskole til ungdomsuddannel- se blandt tosprogede elever	0,01 (0,03)	0,01 (0,06)	0,01 (0,03)
Antal målsætninger, kommunen har	-0,01** (0,00)	0,00 (0,01)	-0,00 (0,00)
Antal elever	1.026	1.026	35.626

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsatses anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drenge i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskeres elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.4

Sammenhæng mellem kommunale skolepolitiske målsætninger/handleplaner og overgang til ungdomsuddannelse efter 9. klasse. Kommuner med få tosprogede

	Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²	
Supplerende undervisning i dansk som andetsprog	0,03 (0,03)	-0,09 (0,06)	0,02 (0,03)
Dansk som andetsprog som dimension i alle fag	0,04 (0,04)	-0,18** (0,08)	0,02 (0,04)
Kvalitetssikring af undervisningen i dansk som andetsprog	0,03 (0,04)	-0,15** (0,07)	0,01 (0,03)
Kompetenceudvikling/opkvalificering af lærer i dansk som andetsprog	0,11*** (0,04)	-0,12 (0,07)	0,06 (0,04)
Kulturel mangfoldighed	0,12*** (0,04)	-0,11 (0,07)	0,00 (0,04)
Skole-hjem-samarbejde med tosprogede elevers forældre	0,03 (0,04)	-0,04 (0,07)	-0,04 (0,03)
UU-vejledning målrettet tosprogede elever	-0,06 (0,04)	0,01 (0,07)	-0,05 (0,04)
Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse blandt tosprogede elever	-0,06 (0,04)	0,02 (0,07)	-0,07 (0,04)
Antal målsætninger, kommunen har	0,00 (0,00)	-0,01 (0,01)	-0,00 (0,00)
Antal elever	1.026	1.026	35.626

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsatsen anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drenge i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskeres elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.5

Sammenhæng mellem kommunale skolepolitiske målsætninger/handleplaner og skoletrivsel. Særskilt for kommuner med mange og med få tosprogede elever.

	Kommuner med mange tosprogede elever			Kommuner med få tosprogede elever		
	2. kl.	9. kl.		2. kl.	9. kl.	
	Alle ¹	Alle ¹	Kønsfor- for- skel ²	Alle ¹	Alle ¹	Kønsfor- skel ²
Supplerende undervisning i dansk som andetsprog	-0,02 (0,08)	-0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	-0,00 (0,05)	0,11 (0,09)	0,17 (0,14)
Dansk som andetsprog som dimension i alle fag	-0,09 (0,07)	0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	-0,04 (0,06)	0,17 (0,10)	0,07 (0,19)
Kvalitetssikring af undervisningen i dansk som andetsprog	-0,06 (0,08)	0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	0,03 (0,05)	0,02 (0,11)	0,30 (0,17)
Kompetenceudvikling/opkvalificering af lærer i dansk som andetsprog	-0,02 (0,08)	-0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,02 (0,05)	0,15 (0,13)	0,48 (0,24)
Kulturel mangfoldighed	0,09 (0,07)	0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	-0,02 (0,05)	0,21 ** (0,08)	-0,04 (0,17)
Skole-hjem-samarbejde med tosprogede elevers forældre	-0,03 (0,06)	0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	0,01 (0,05)	0,11 (0,10)	0,29 (0,18)
UU-vejledning målrettet tosprogede elever	-0,13 (0,08)	-0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,05 (0,05)	0,26 ** (0,10)	-0,03 (0,23)
Overgang fra grundskole til ungdomsuddannelse blandt tosprogede elever	-0,13 (0,08)	-0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,11 (0,06)	0,14 ** (0,06)	0,06 (0,12)
Antal målsætninger, kommunen har	-0,01 (0,01)	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,00 (0,01)	0,07 (0,06)	0,12 (0,12)
Antal elever	73	216	216	124	277	277

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drenge i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.6

Sammenhæng mellem kilder, skoleforvaltningen anvender til at få viden om skolernes arbejde med undervisning i dansk som andetsprog, og hhv. karaktergennemsnit og overgang til ungdomsuddannelse efter 9. klasse. Kommuner med mange tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Rapporter	0,01 (0,01)	0,01 (0,02)	0,02 (0,02)	0,00 (0,02)	0,08 ** (0,04)	-0,01 (0,02)
Indberetningsformularer	0,02 (0,01)	0,01 (0,02)	0,05 *** (0,02)	0,09 *** (0,02)	0,08 ** (0,03)	0,05 *** (0,02)
Temamøder	0,01 (0,01)	0,00 (0,02)	0,05 ** (0,02)	0,12 *** (0,02)	0,12 *** (0,04)	0,04 (0,02)
Samtaler med skolernes ledelse	-0,01 (0,01)	0,00 (0,02)	0,04 ** (0,02)	0,10 *** (0,02)	0,08 ** (0,03)	0,05 *** (0,02)
Samtaler med tosprogs konsulenter	-0,01 (0,01)	-0,02 (0,02)	-0,00 (0,02)	0,06 *** (0,02)	0,07 ** (0,03)	-0,00 (0,01)
Antal kilder, kommunen anvender	-0,00 (0,00)	0,00 (0,01)	0,01 *** (0,00)	0,02 *** (0,00)	0,03 *** (0,01)	0,01 (0,01)
Antal elever	3.258	3.258	20.250	3.258	3.258	20.250

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskeres elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.7

Sammenhæng mellem kilder, skoleforvaltningen anvender til at få viden om skolernes arbejde med undervisning i dansk som andetsprog, og hhv. karaktergennemsnit og overgang til ungdomsuddannelse efter 9. klasse. Kommuner med få tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Rapporter	-0,07 *** (0,02)	0,06 (0,05)	-0,06 ** (0,03)	-0,05 (0,03)	0,09 (0,06)	-0,02 (0,03)
Indberetningsformularer	0,07 ** (0,04)	-0,06 (0,07)	0,04 (0,03)	-0,02 (0,05)	-0,03 (0,09)	0,03 (0,04)
Temamøder	-0,04 (0,03)	0,09 (0,05)	-0,03 (0,03)	-0,04 (0,04)	0,00 (0,06)	0,06 (0,03)
Samtaler med skolernes ledelse	-0,04 (0,02)	-0,01 (0,04)	-0,02 (0,03)	0,10 *** (0,03)	0,03 (0,06)	0,08 *** (0,03)
Samtaler med tosprogskonsulenter	-0,01 (0,03)	0,00 (0,04)	0,01 (0,03)	0,03 (0,03)	0,05 (0,06)	0,01 (0,03)
Antal kilder, kommunen anvender	-0,01 (0,01)	0,01 (0,01)	-0,00 (0,01)	0,01 (0,01)	0,01 (0,02)	0,01 (0,01)
Antal elever	1.026	1.026	35.626	1.026	1.026	35.626

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsterm mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskeres elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsterm mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.8

Sammenhæng mellem kilder, skoleforvaltningen anvender til at få viden om skolernes arbejde med undervisning i dansk som andetsprog, og skoletrivsel. Særskilt for kommuner med mange og med få tosprogede elever.

	Kommuner med mange tosprogede elever			Kommuner med få tosprogede elever		
	2. kl.	9. kl.		2. kl.	9. kl.	
	Alle ¹	Alle ¹	Kønsforskel ²	Alle ¹	Alle ¹	Kønsforskel ²
Rapporter	0,02 (0,07)	0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	-0,03 (0,05)	-0,11 (0,09)	-0,23 (0,18)
Indberetningsformularer	-0,06 (0,07)	-0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	0,04 (0,06)	-0,02 (0,07)	0,15 (0,13)
Temamøder	-0,06 (0,08)	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,08 (0,06)	0,09 (0,05)	-0,20 (0,11)
Samtaler med skolernes ledelse	0,12 (0,07)	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	-0,02 (0,06)	0,02 (0,06)	-0,26 (0,16)
Samtaler med tosprogs konsulenter	0,03 (0,06)	-0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	0,04 (0,05)	0,23 ** (0,09)	-0,26 (0,21)
Antal kilder, kommunen anvender	0,01 (0,02)	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,04 (0,01)	0,00 (0,05)	-0,34 (0,16)
Antal elever	73	216	216	124	277	277

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionled mellem køn og indsats.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.9

Sammenhæng mellem kommunale initiativer med henblik på at øge andelen af tosprogede elever, der påbegynder en ungdomsuddannelse, og hhv. karaktergennemsnit og overgang til ungdomsuddannelse efter 9. klasse. Kommuner med mange tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Lektiehjælp	0,03 (0,01)	-0,01 (0,03)	0,02 (0,02)	0,04 (0,02)	0,05 (0,04)	0,02 (0,02)
Mentorordninger	0,04 ** (0,02)	0,04 (0,03)	0,03 (0,02)	-0,01 (0,02)	0,01 (0,04)	0,00 (0,02)
Særlige vejledningsforløb for tosprogede elever	0,02 (0,01)	0,02 (0,02)	0,03 (0,02)	0,04 ** (0,02)	-0,01 (0,03)	0,02 (0,02)
Ingen særlige initiativer	-0,03 (0,02)	0,00 (0,04)	-0,04 (0,03)	-0,02 (0,03)	-0,05 (0,05)	-0,04 (0,03)
Antal elever	3.258	3.258	20.250	3.258	3.258	20.250

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsatser anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskeres elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.10

Sammenhæng mellem kommunale initiativer med henblik på at øge andelen af tosprogede elever, der påbegynder en ungdomsuddannelse, og hhv. karaktergennemsnit og overgang til ungdomsuddannelse efter 9. klasse. Kommuner med få tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Lektiehjælp	-0,03 (0,03)	0,02 (0,05)	-0,02 (0,03)	0,14 *** (0,03)	0,01 (0,06)	0,07 ** (0,03)
Mentorordninger	-0,08 *** (0,03)	0,09 (0,05)	-0,06 *** (0,03)	-0,02 (0,04)	0,03 (0,06)	0,00 (0,03)
Særlige vejledningsforløb for tosprogede elever	0,01 (0,03)	-0,01 (0,05)	0,01 (0,03)	0,03 (0,04)	0,02 (0,06)	0,01 (0,03)
Ingen særlige initiativer	0,02 (0,03)	0,11 (0,05)	0,02 (0,04)	-0,05 (0,04)	0,02 (0,07)	-0,04 (0,04)
Antal elever	1.026	1.026	35.626	1.026	1.026	35.626

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsatser anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med de etnisk danske elever i kommunen. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end etniske danskeres elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en kommune fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B4.11

Sammenhæng mellem kommunale initiativer med henblik på at øge andelen af tosprogede elever, der påbegynder en ungdomsuddannelse, og hhv. karaktergennemsnit og overgang til ungdomsuddannelse efter 9. klasse. Særskilt for kommuner med mange og med få tosprogede elever.

	Kommuner med mange tosprogede elever, 9. klasse		Kommuner med få tosprogede elever, 9. klasse	
	Alle ¹	Kønsforskel ²	Alle ¹	Kønsforskel ²
Lektiehjælp	0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,04 (0,08)	-0,27 (0,15)
Mentorordninger	-0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,04 (0,09)	0,08 (0,14)
Særlige vejledningsforløb for tosprogede elever	-0,00 (0,00)	0,00 (0,00)	0,09 (0,08)	0,02 (0,13)
Ingen særlige initiativer	0,00 (0,00)	-0,00 (0,00)	-0,15 ** (0,07)	0,03 (0,14)
Antal elever	216	216	277	277

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsatser anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Kommuner, der implementerer indsatsen, sammenlignes med kommuner, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at kommunerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skolechefer og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAG 5 TABELLER TIL KAPITEL 9

På de kommende sider vises bilagstabeller til kapitel 9. I tabellerne ses koefficienter og standardfejl for regressioner på skoleniveau.

BILAGSTABEL B5.1

Sammenhæng mellem organiseringen af den supplerende undervisning i dansk som andetsprog og elevpræstationer. Skoler med mange tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Undervisning i dansk som andetsprog er en integreret del af den almindelige undervisning	0,08 (0,08)	-0,11 (0,09)	0,04 (0,03)	0,27 ** (0,12)	0,11 (0,14)	-0,01 (0,03)
En ekstra lærer tilknyttes den almindelige undervisning	0,08 (0,07)	0,1 (0,09)	0,01 (0,03)	0,19 (0,10)	0,2 (0,14)	0,13 *** (0,03)
Supplerende danskundervisning gives uden for klassen og uden for den almindelige undervisningstid	-0,02 (0,06)	0,01 (0,09)	-0,05 (0,03)	-0,06 (0,10)	0,15 (0,13)	0,04 (0,03)
Supplerende danskundervisning gives uden for klassen i den almindelige undervisningstid	-0,05 (0,07)	0,12 (0,10)	-0,01 (0,03)	-0,09 (0,11)	0,30 ** (0,15)	0,02 (0,03)
Antal	259	259	3.183	278	278	3.655

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsterm mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsterm mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.2

Sammenhæng mellem organiseringen af den supplerende undervisning i dansk som andetsprog og elevpræstationer. Skoler med få tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Undervisning i dansk som andetsprog er en integreret del af den almindelige undervisning	0,5 (0,25)	0,36 (0,24)	-0,06 ** (0,03)	0,11 (0,41)	-0,14 (0,40)	0,04 (0,04)
En ekstra lærer tilknyttes den almindelige undervisning	0,71 ** (0,27)	-0,06 (0,22)	-0,05 (0,03)	-0,14 (0,49)	-0,05 (0,38)	0,05 (0,04)
Supplerende danskundervisning gives uden for klassen og uden for den almindelige undervisningstid	0,17 (0,19)	-0,03 (0,27)	0,06 ** (0,03)	0,27 (0,31)	0,61 (0,40)	0,22 *** (0,03)
Supplerende danskundervisning gives uden for klassen i den almindelige undervisningstid	0,3 (0,36)	0,08 (0,27)	-0,19 *** (0,03)	-0,12 (0,57)	-0,3 (0,44)	-0,18 *** (0,04)
Antal elever	112	112	3.145	114	114	3.301

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsterm mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsterm mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.3

Sammenhæng mellem organiseringen af den supplerende undervisning i dansk som andetsprog og tosprogede elevers trivsel i skolen. Særskilt for skoler med mange og med få tosprogede elever

	Skoler med mange tosprogede elever			Skoler med få tosprogede elever		
	2. kl. ¹	9. kl. ²		2. kl. ¹	9. kl. ²	
	Alle ³	Alle ³	Kønsforskel ⁴	Alle ³	Alle ³	Kønsforskel ⁴
Undervisning i dansk som andetsprog er en integreret del af den almindelige undervisning	0,01 (0,05)	-0,02 (0,05)	0,07 (0,07)	0,04 (0,07)	-0,19 (0,13)	-0,24 (0,24)
En ekstra lærer tilknyttes den almindelige undervisning	0,0 (0,06)	0,02 (0,03)	-0,10 ** (0,05)	0,04 (0,07)	-0,04 (0,02)	-0,07 (0,05)
Supplerende danskundervisning gives uden for klassen og uden for den almindelige undervisningstid	0,09 (0,05)	0,0 (0,04)	-0,03 (0,05)	0,03 (0,08)	-0,08 (0,05)	-0,13 (0,10)
Supplerende danskundervisning gives uden for klassen i den almindelige undervisningstid	0,01 (0,06)	0,06 ** (0,03)	-0,06 (0,04)	0,0 (0,09)	0,0 (0,04)	0,03 (0,06)
Antal elever	146	352	352	51	130	130

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsatses anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Elevtrivsel i 2. klasse er målt i form af et spørgsmål til forældrene om, hvor glade deres børn er for at gå i skole.
2. Elevtrivsel i 9. klasse er målt i form af et spørgsmål til eleverne om, hvor glade de er for at gå i skole.
3. Sammenhæng mellem indsats og trivsel i skolen for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
4. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og trivsel i skolen. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionstid mellem køn og indsats.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.4

Sammenhæng mellem arbejdsmetoder for at sikre, at dansk som andetsprog indgår i alle fag, og elevpræstationer. Skoler med mange tosprogede elever.

<i>Arbejdsmetode:</i>	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Alle ¹	Tosprogede Kønsforskel ²	Tosprogede ift, etnisk danske ³	Alle ¹	Tosprogede Kønsforskel ²	Tosprogede ift, etnisk danske ³
Dansk som andetsprog tages op på pædagogiske rådsmøder	-0,05 (0,09)	0,19 (0,12)	-0,05 (0,03)	-0,18 (0,14)	-0,19 (0,17)	-0,16 *** (0,04)
Materialesamling om dansk som andetsprog	0,08 (0,12)	0,04 (0,15)	0,01 (0,04)	-0,33 (0,18)	0,13 (0,23)	-0,13 *** (0,04)
Vidensdeling med funktionslærere/koordinatorer om dansk som andetsprog	0,08 (0,10)	0,13 (0,13)	0 (0,03)	0,25 (0,15)	-0,1 (0,20)	-0,05 (0,03)
Lærerkurser i dansk som andetsprog	-0,05 (0,10)	0,15 (0,12)	-0,01 (0,03)	0,04 (0,15)	-0,07 (0,20)	0,11 *** (0,04)
Ingen særlig praksis for at dansk som andetsprog indgår i alle fag	0,15 (0,22)	-0,56 (0,32)	0,08 (0,05)	0,66** (0,32)	-0,36 (0,49)	0,44 *** (0,06)
Antal elever	186	186	2.710	199	199	3.144

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsatses anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.5

Sammenhæng mellem arbejdsmetoder for at sikre, at dansk som andetsprog indgår i alle fag, og elevpræstationer. Skoler med få tosprogede elever.

Arbejdsmetode	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Alle ¹	Tosprogede Kønsforskel ²	Tosprogede ift. etnisk danske ³	Alle ¹	Tosprogede Kønsforskel ²	Tosprogede ift. etnisk danske ³
Dansk som andetsprog tages op på pædagogiske rådsmøder	0,83 (0,64)	-0,05 (0,27)	0,01 (0,05)	-1,65 (1,33)	-0,22 (0,54)	0,21 *** (0,06)
Materialesamling om dansk som andetsprog	-0,05 (0,31)	0,01 (0,27)	-0,06 ** (0,03)	-0,04 (0,64)	-0,12 (0,51)	0,09** (0,04)
Vidensdeling med funktionslærere/koordinatorer om dansk som andetsprog	-0,47 (0,31)	-0,06 (0,19)	0,02 (0,03)	-0,09 (0,63)	-0,43 (0,38)	-0,27 *** (0,04)
Lærerkurser i dansk som andetsprog	-0,56 (0,50)	0,00 (0,39)	0,00 (0,04)	0,97 (0,92)	1,06 (0,69)	0,06 (0,05)
Ingen særlig praksis for at dansk som andetsprog indgår i alle fag	1,07 (0,59)	0,06 (0,30)	0,13 *** (0,03)	-0,55 (1,25)	0,37 (0,59)	0,02 (0,04)
Antal elever	102	102	2.902	104	104	3.031

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsatser anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.6

Sammenhæng mellem arbejdsmetoder for at sikre, at dansk som andetsprog indgår i alle fag, og tosprogede elevers trivsel i skolen.

Arbejdsmetode	Skoler med mange tosprogede elever			Skoler med få tosprogede elever		
	2. kl. ¹	9. kl. ²		2. kl. ¹	9. kl. ²	
	Alle ³	Alle ³	Kønsforskelt ⁴	Alle ³	Alle ³	Kønsforskelt ⁴
Dansk som andetsprog tages op på pædagogiske rådsmøder	-0,05 (0,06)	-0,02 (0,03)	0,08 (0,06)	-0,02 (0,09)	0,12 ** (0,05)	0,21 ** (0,10)
Materialesamling om dansk som andetsprog	-0,08 (0,07)	-0,01 (0,01)	0,03 (0,02)	-0,07 (0,07)	0,25 ** (0,12)	0,62 ** (0,26)
Vidensdeling med funktionslærere/koordinatorer om dansk som andetsprog	0,03 (0,06)	0,07 (0,04)	-0,26 ** (0,11)	0,01 (0,07)	0,31 ** (0,13)	0,54 ** (0,23)
Lærerkurser i dansk som andetsprog	-0,01 (0,06)	0,01 (0,05)	-0,19 ** (0,09)	-0,08 (0,08)	0,15 (0,08)	0,05 (0,11)
Ingen særlig praksis for, at dansk som andetsprog indgår i alle fag	-0,05 (0,18)	0,01 (0,00)	0,01 (0,01)	0,03 (0,09)	-0,18 (0,10)	-0,12 (0,14)
Antal elever	136	347	347	55	141	141

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Elevtrivsel i 2. klasse er målt i form af et spørgsmål til forældrene om, hvor glade deres børn er for at gå i skole.
2. Elevtrivsel i 9. klasse er målt i form af et spørgsmål til eleverne om, hvor glade de er for at gå i skole.
3. Sammenhæng mellem indsats og trivsel i skolen for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
4. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og trivsel i skolen. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionstest mellem køn og indsats.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.7

Sammenhæng mellem skole-hjem-samarbejdsinitiativer og elevpræstationer. Skoler med mange tosprogede elever.

	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
<i>Skole-hjem-samarbejdsinitiativ:</i>						
Afholdt særlige arrangementer for tosprogede elever og deres forældre	-0,06 (0,13)	0,1 (0,17)	-0,08 *** (0,03)	-0,19 (0,16)	0,09 (0,20)	-0,03 (0,03)
Ikke gennemført særlige initiativer for skole-hjem-samarbejdet for tosprogede elever og deres forældre	-0,02 (0,16)	-0,23 (0,18)	0,08 ** (0,03)	-0,08 (0,19)	-0,21 (0,20)	0,07 (0,04)
Antal elever	161	161	2.653	173	173	3.188

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsatses anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionstid mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionstid mellem indsats og elevtype i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.8

Sammenhæng mellem skole-hjem-samarbejdsinitiativer og elevpræstationer. Skoler med få tosprogede elever.

<i>Skole-hjem-samarbejdsinitiativ.</i>	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Afholdt særlige arrangementer for tosprogede elever og deres forældre	-0,53 (0,83)	0,11 (0,89)	0,21 *** (0,04)	-0,94 (1,42)	2,25 (1,29)	0,09 (0,05)
Ikke gennemført særlige initiativer for skole-hjem-samarbejdet for tosprogede elever og deres forældre	0,53 (0,83)	-0,11 (0,89)	-0,21 *** (0,04)	0,94 (1,42)	-2,25 (1,29)	-0,09 (0,05)
Antal elever	93	93	2.904	95	95	3.056

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionstid mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionstid mellem indsats og elevtype i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.9

Sammenhæng mellem skole-hjem-samarbejdsinitiativer og elevtrivsel. Særskilt for skoler med mange og med få tosprogede elever.

	Skoler med mange tosprogede elever			Skoler med få tosprogede elever		
	2. kl. ¹	9. kl. ²		2. kl. ¹	9. kl. ²	
	Alle ³	Alle	Kønsforskel	Alle ³	Alle	Kønsforskel
<i>Skole-hjem-samarbejdsinitiativ:</i>						
Afholdt særlige arrangementer for tosprogede elever og deres forældre	-0,16 *** (0,06)	0,02 (0,01)	0,08 (0,07)	0,01 (0,08)	0,1 (0,07)	0,13 (0,12)
Ikke gennemført særlige initiativer for skole-hjem-samarbejdet for tosprogede elever og deres forældre	0,1 (0,07)	-0,01 (0,02)	-0,11 (0,06)	-0,01 (0,08)	-0,06 (0,04)	-0,08 (0,07)
Antal elever	128	307	307	45	130	130

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Elevtrivsel i 2. klasse er målt i form af et spørgsmål til forældrene om, hvor glade deres børn er for at gå i skole.
2. Elevtrivsel i 9. klasse er målt i form af et spørgsmål til eleverne om, hvor glade de er for at gå i skole.
3. Sammenhæng mellem indsats og trivsel i skolen for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
4. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og trivsel i skolen. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionled mellem køn og indsats.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.10

Sammenhæng mellem kommunikationstyper til forældre til tosprogede børn og elevpræstationer. Skoler med mange tosprogede elever.

<i>Kommunikationstype:</i>	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. ³	Tosprogede		Tosprogede ift. ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²	etnisk danske ³	Alle ¹	Kønsforskel ²	etnisk danske ³
Oversat skriftligt materiale	-0,02 (0,06)	0,01 (0,08)	-0,05 (0,02)	0,00 (0,09)	0,02 (0,12)	0,00 (0,03)
Særligt udarbejdet skriftligt materiale på modersmål	-0,05 (0,07)	0,12 (0,09)	-0,07 *** (0,03)	0,23 ** (0,10)	-0,12 (0,13)	0,07 ** (0,03)
Hjemmebesøg	0,00 (0,06)	-0,04 (0,08)	-0,07 *** (0,03)	-0,05 (0,09)	-0,07 (0,13)	-0,03 (0,03)
Telefonisk kontakt	-0,08 (0,06)	0,27 *** (0,08)	-0,04 (0,02)	0,02 (0,10)	0,35 *** (0,12)	-0,04 (0,03)
Antal elever	290	290	3.500	309	309	4.114

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionstid mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionstid mellem indsats og elevtype i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.11

Sammenhæng mellem kommunikationstyper til forældre til tosprogede børn og elevpræstationer. Skoler med få tosprogede elever.

<i>Kommunikationstype:</i>	Karaktergennemsnit over 7 i 9. klasse			Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse		
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³
	Alle ¹	Kønsforskel ²		Alle ¹	Kønsforskel ²	
Oversat skriftligt materiale	-0,50 *** (0,15)	0,04 (0,15)	-0,09 *** (0,03)	-0,31 (0,29)	0,35 (0,34)	0,06 (0,04)
Særligt udarbejdet skriftligt materiale på modersmål	-0,31 (0,29)	-0,04 (0,23)	-0,08 ** (0,04)	-0,49 (0,48)	0,07 (0,45)	0,22 *** (0,05)
Hjemmebesøg	0,31 (0,57)	-0,24 (0,28)	0,20 *** (0,03)	-0,52 (0,89)	0,94 (0,51)	0,14 *** (0,04)
Telefonisk kontakt	0,15 (0,15)	0,15 (0,27)	0,01 (0,03)	0,11 (0,28)	0,28 (0,48)	0,07 (0,04)
Antal elever	103	103	3.081	105	105	3.226

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og elevpræstationer. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionstid mellem køn og indsats.
3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. En positiv sammenhæng betyder, at indsatsen forbedrer de tosprogedes elevpræstationer mere end deres etnisk danske klassekammeraters elevpræstationer. Det relative mål beregnes ved et interaktionstid mellem indsats og elevtype i en skole fixed effekt-model.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.12

Sammenhæng mellem kommunikationstyper til forældre til tosprogede børn og skoletrivsel. Særskilt for skoler med mange og med få to-sprogede elever.

	Skoler med mange tosprogede elever			Skoler med få tosprogede elever		
	2. kl. ¹	9. kl. ²		2. kl. ¹	9. kl. ²	
	Alle ³	Alle	Kønsforskel	Alle ³	Alle	Kønsforskel
<i>Skole-hjem-samarbejdsinitiativ:</i>						
Oversat skriftligt materiale	-0,04 (0,05)	0,06 (0,05)	-0,27 ** (0,13)	-0,05 (0,06)	-0,15 (0,10)	-0,39 (0,22)
Særligt udarbejdet skriftligt materiale på modersmål	-0,10 (0,06)	-0,01 (0,03)	-0,01 (0,04)	-0,03 (0,08)	-0,39 ** (0,18)	-0,96 ** (0,43)
Hjemmebesøg	0,04 (0,06)	0,02 (0,04)	-0,22 ** (0,10)	0,05 (0,08)	0,08 (0,06)	0,21 ** (0,10)
Telefonisk kontakt	-0,08 (0,05)	-0,01 (0,05)	-0,01 (0,05)	0,00 (0,07)	0,21 (0,14)	0,52 ** (0,24)
Antal elever	150	359	359	56	142	142

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Elevtrivsel i 2. klasse er målt i form af et spørgsmål til forældrene om, hvor glade deres børn er for at gå i skole.
2. Elevtrivsel i 9. klasse er målt i form af et spørgsmål til eleverne om, hvor glade de er for at gå i skole.
3. Sammenhæng mellem indsats og trivsel i skolen for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
4. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og trivsel i skolen. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.13

Sammenhæng mellem den viden, som skolerne modtager, når et barn overleveres fra dagtilbud til skole, og de tosprogede elevers trivsel i skolen i 2. klasse.

Særskilt for skoler med mange og med få tosprogede elever.

<i>Type af viden, som skolerne modtager:</i>	Skoler med mange tosprogede elever	Skoler med få tosprogede elever
Viden om den pædagogiske praksis på dagtilbud	-0,08 (0,05)	0,08 (0,07)
Viden om materialer anvendt til sprogstimulering	-0,13 ** (0,05)	0,05 (0,08)
Viden om barnets sproglige udvikling	-0,03 (0,10)	0,04 (0,12)
Anden form for viden	0,08 (0,07)	0,02 (0,10)
Antal elever	146	53

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.14

Sammenhæng mellem måden, hvorpå skolerne tilegner sig viden om det enkelte barn, når det overgår fra dagtilbud til skole, og de tosprogede 2.-klasser-elevers trivsel i skolen. Særskilt for skoler med mange og med få tosprogede elever.

<i>Måde at tilegne sig viden på:</i>	Skoler med mange tosprogede elever	Skoler med få tosprogede elever
Elektronisk/skiftligt	0,02 (0,05)	-0,02 (0,06)
Mundligt	-0,17 ** (0,08)	0,03 (0,09)
Antal elever	146	55

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges til, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.15

Sammenhæng mellem initiativer, som skolerne iværksætter for at øge andelen af tosprogede elever, der påbegynder en ungdomsuddannelse, og hvorvidt eleverne påbegynder en ungdomsuddannelse efter 9. klasse og trivsel i skolen. Særsigt for skoler med mange og med få tosprogede elever.

	Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse			Skoletrivsel i 9. klasse ⁴	
	Alle ¹	Tosprogede Kønsforskel ²	Tosprogede ift. etnisk danske ³	Alle ¹	Tosprogede Kønsforskel ²
<i>Former for initiativ:</i>					
<i>Skoler med mange tosprogede elever:</i>					
Lektiehjælp	-0,03 (0,24)	0,52 *** (0,19)	-0,02 (0,05)	-0,0 ** (0,00)	0,02 *** (0,01)
Ingen særlige initiativer	0,61 (0,41)	0,24 (0,37)	0,28 *** (0,07)	0,00 ** (0,00)	-0,01 *** (0,00)
Antal elever	165	165	2.378	301	301
<i>Skoler med få tosprogede elever:</i>					
Lektiehjælp	2,26 (0,00)	1,0 (0,00)	0,02 (0,04)	0,23 (0,11)	0,40 ** (0,19)
Ingen særlige initiativer	-1,87 (0,00)	-1,65 (0,00)	0,00 (0,04)	-0,29 (0,15)	-0,52 ** (0,24)
Antal elever	80	80	2.849	131	131

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhænge mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
 2. Kønsforskellen i sammenhængen mellem indsats og trivsel i skolen. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønsforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionsled mellem køn og indsats.
 3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. Det relative mål beregnes ved et interaktionsled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en skole fixed effekt-model.
 4. Elevtrivsel i 9. klasse er målt i form af et spørgsmål til eleverne om, hvor glade de er for at gå i skole.
- Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere, eleverne i 9. klasse og registerdata fra Danmarks Statistik.

BILAGSTABEL B5.16

Sammenhæng mellem, i hvilken grad at skolens tosprogede elever i forhold til etnisk danske elever modtager særlig UU-vejledning, og påbegyndt ungdomsuddannelse efter 9. klasse samt trivsel i skolen. Særskilt for skoler med mange og få tosprogede elever.

	Påbegyndt en ungdomsuddannelse efter 9. klasse			Skoletrivsel i 9. klasse ⁴	
	Tosprogede		Tosprogede ift. etnisk danske ³	Tosprogede	
	Alle ¹	Kønssforskel ²		Alle ¹	Kønssforskel ²
<i>Skoler med mange tosprogede elever:</i>					
De tosprogede elever modtager i høj eller i nogen grad ekstra UU-vejledning	0,11 (0,08)	0,01 (0,11)	-0,02 (0,03)	-0,01 (0,03)	0,02 (0,05)
Antal elever	403	403	4.936	359	359
<i>Skoler med få tosprogede elever:</i>					
De tosprogede elever modtager i høj eller i nogen grad ekstra UU-vejledning	0,1 (0,48)	0,28 (0,63)	-0,02 (0,04)	0,08 (0,12)	-0,07 (0,18)
Antal elever	122	122	4.263	146	146

Anm.: ***: signifikant på et 1-procents-niveau, **: signifikant på et 5-procents-niveau. Elevtrivsel måles i 2011, elevpræstationer i skoleårene 2007/08 og 2008/09. For at analysere sammenhængene mellem elevpræstationer og indsats anvendes spørgsmål, hvor skolelederne spørges om, hvordan praksis var for skoleårene 2007/08 og 2008/09.

1. Sammenhæng mellem indsats og elevpræstationer for tosprogede elever. Skoler, der implementerer indsatsen, sammenlignes med skoler, der ikke implementerer indsatsen.
 2. Kønssforskellen i sammenhængen mellem indsats og trivsel i skolen. En positiv sammenhæng betyder, at drengene i højere grad end pigerne drager nytte af, at skolerne har implementeret indsatsen. Kønssforskellen beregnes ved hjælp af et interaktionled mellem køn og indsats.
 3. Et relativt præstationsmål, hvor de tosprogede elever sammenlignes med deres etnisk danske klassekammerater. Det relative mål beregnes ved et interaktionled mellem indsats og elevtype (tosproget vs. etnisk dansk) i en skole fixed effekt-model.
 4. Elevtrivsel i 9. klasse er målt i form af et spørgsmål til eleverne om, hvor glade de er for at gå i skole.
- Kilde: Egne beregninger på baggrund af spørgeskemaundersøgelsen blandt skoleledere, eleverne i 9. klasse og registerdata fra Danmarks Statistik.

